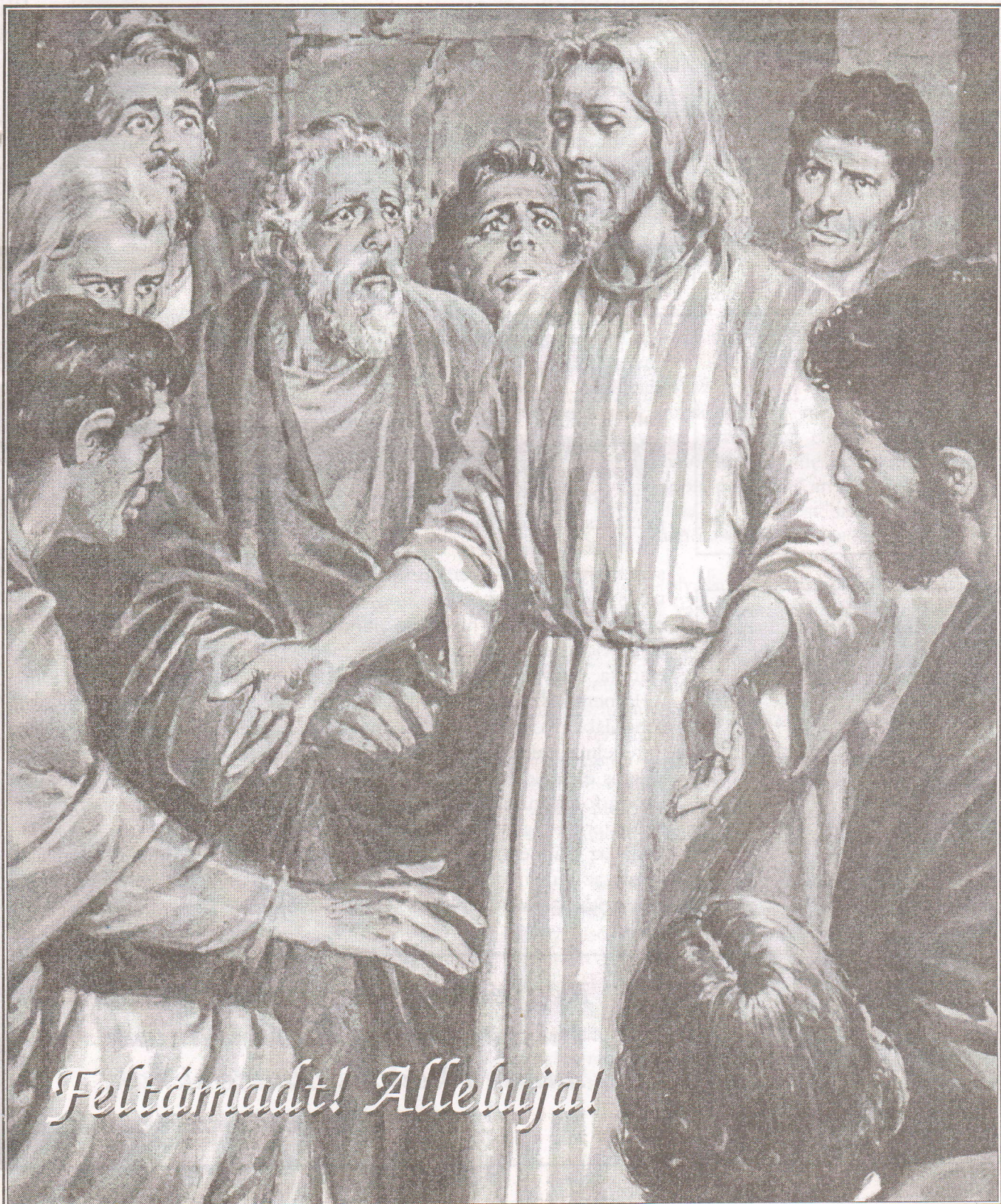

Új Hajtás

A KÁRPÁTALJAI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ LAPJA

2001. VI. évfolyam, 2. szám

Feltámadt! Alleluja!

A TARTALOMBÓL:

Húsvét – 2001	2. old.
Barsi Balázs gondolatai	3. old.
A Bibliáról	4. old.
Imaoldal	5. old.
Isten – a filozófia tükrében	6-7. old.
Igeliturgikus útmutató	7. old.
Interjú Károlyi Lajossal...	8-9. old.
Jónás	10. old.
III. Kárpátaljai Család- találkozó (folytatás)	11. old.
Föltámadt! Alleluja!	12-13. old.
Főleg Rebeka (4.r.)	14-15. old.
Hírek	16-17. old.
Jézus Krisztus megkínzásának és halálának orvosi elemzése	18-19. old.
Mese	20-21. old.
Humor	22. old.
Bibliai vetélkedő	22. old.
Murillo	23-24. old.

Új Hajtás

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyház lapja

Szerkesztőbizottság:

Majnek Antal (elnök), Megyesi László (főszerkesztő), Németh Imre ofm., Pápai Zsuzsanna, Popovicsné Palójtay Márta, Riskó Marianna (szerkesztők).

Tördelőszerkesztő:

Popovics Pál

Olvasószerkesztő:

Barkáts Alice

A szerkesztőség címe:

89600, Munkács, Munkácsy M. u. 19.

Engedélyszám:

3T 199

Készült:

a Grafika nyomdájában,
Ungváron

Húsvét – 2001

„Mit keresitek az élő a boltak közt?” Lk 24.5

Az első élménye a világnak Jézus feltámadásáról az üres sír. Először Mária Magdolna s a vele tartó asszonyok, majd Péter és János apostol is meggyőződtek a csodáról: üres a sír! Ez az első „látható bizonyítéka” Jézus feltámadásának. Akármilyen furcsa, de senki nem látta azt a sírból való kiszállást, amit oly sok festő „megörökített” – saját képzeleterejének és tehetségének megfelelően. Egyik-másik oly szép – látjuk a húsvéti képeslapokon is –, csak éppen nem igaz! Sőt éppen így mutatkozik meg az Úr pedagógiája: először az üres sírral lepi meg kedves híveit. Ennek nincs még olyan egyértelmű bizonyító ereje, mint a Tamásnak bemutatott sebek, viszont felszítja a reménységet, meg eleveníti hívei bizakodását; elkezdenek kutatni, keresni, gondolkodni, és főképpen emlékezni az Ő szavaira – újragondolják a szenvedésével kapcsolatos jövendöléseit.

Jézus, mint mindig, először egy kis, mustármagnyi hitet vár tőlünk, illetve egyre növekvő bizalmat, s csak utána jöhet a megerősítés: a Láthatatlan csodálatos megtapasztalása, érzékelése.

A mai időkben sincs ez másképp! Mindenekelőtt érvényes a hitetlenkedőknek szóló figyelmeztetés: „Tamás, boldogok, akik nem látnak, és mégis hisznek!” Akik élő hitben járnak, csodás jeleket bőven kapnak. Ezek a jelek az üres sírhoz hasonlóan nem a 2x2 bizonyosságával, de mégis, a hit által, megerősítenek abban a meggyőződésben, hogy jó úton járok, jó helyen keresek. Természetesen e felülről jövő jelzések megértéséhez figyelmes érzék, gyermeki odaadoás és a tanulásra, követésre való készség kell! Így lépten-nyomon érzékelhetőek a jó tanácsok, eligazítások.

Katolikus, keresztény életünkben több szent jel van, melyek a szentségek anyagai: víz, olaj, kenyér, bor – ezek mind, a maguk helyén, a megszentelés után jelzik, hogy Ő itt van, jelen van! Alleluja! Hisz megígérte övéinek, híveinek: mindvégig velünk marad, köztünk lesz. Nem jelenik meg viszont többet a mennybemenetel után, Emmauszban elárulta, hogyan kíván láthatatlanul, de mégis valóságosan itt maradni.

Ha nem hiszünk a Feltámadott jelenlétében, nem is fogjuk érzékelni soha „lába nyomát”, de akkor a vallásosságnak sincs értelme! Az Egyház történelme mutatja, hogy Krisztus feltámadása kezdete egy olyan csodálatos életnek – Krisztus Titokzatos Testének –, amely csak az utolsó napon fog a maga teljességében megnyilvánulni. Erre vár és vágyik az egész természet, sóhajtozva és vajúdva (vö.: Róm 8.18-23).

Aki az ajándékba kapott hitével életét Krisztus ígéreteire meri alapozni, az reményben fog élni: az szeretetben erősödik, mivel az éltető, boldogító Istennel találkozik. Örök Dicsőség Néki!

Majnek Antal

**Kegyelmekben gazdag, áldott
húsvéti ünnepeket kívánunk
minden kedves olvasónknak!**

Az Új Hajtás szerkesztősége

„Aki hisz, elnyeri bűnei bocsánatát”

Krisztus dicsőséges testben való föltámadásának eseményével nem olyan kapcsolatban vagyunk, mint eggyel a régmúlt események közül, amelynek valamiképpen haszonélvezői vagyunk. Annak a hitnek, amely a szeretett tanítvány szívében fogan meg először a lepleket látva – még mielőtt Jézus megjelent volna neki –, köze van a mi mostani életünkhöz; belenyúlik legszemélyesebb életretegünkbe, sőt életünk lényegét képezi. Ez lesz nyilvánvaló az olvasmányból, a pünkösdi lángtengeréből előlépő Szent Péter beszédéből: „Aki hisz, elnyeri bűnei bocsánatát.” A bűnbocsánat újjáteremtés. Jézusba kapaszkodva kiléphetek eddigi életem halotti lepleiből, s a hit által Jézusba iktatva az anyag, az ösztönök és az egész világ fölötti uralomban részesülök. A bűnbocsánattal visszaadta szabadságomat. Nem számít többé a múlt. Szent halála végtelen érdemeiért megnyílt előttem az atyai háznak, Isten belső életének ajtaja. Ez a belső, lényegében láthatatlan történés, húsvét lényege itt és most érint engem. A megbocsátás oly nagy esemény, hogy az életünk értelme függ tőle. Ha nem bocsát meg,

Pilinszky János

Harmadnapon

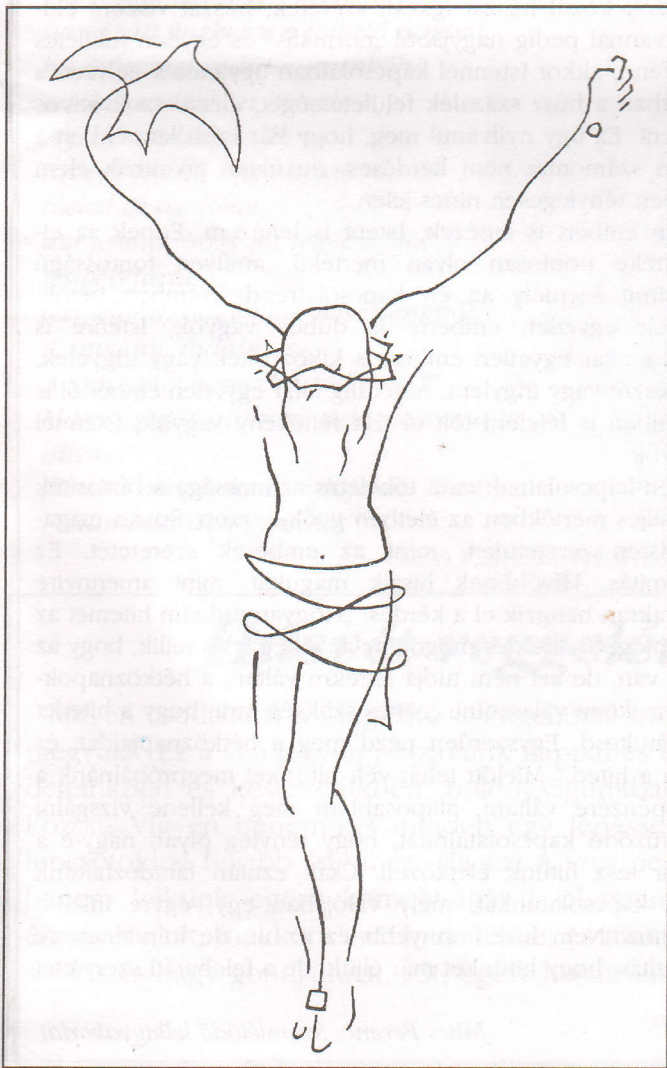
*És fölzúgtak a hamuszín egek,
hajnalfele a ravensbrücki fák.
És megérzik a fényt a gyökerek.
És szél támad. És fölzeng a világ.*

*Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megsűnhetett dobogni szíve -
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.*

akit szeretünk, s akit megbántottunk, akár az öngyilkossáig menően is értelmét veszti a létezés. Ezért húsvét töredelmes szentgyónás nélkül nem Húsvét, legfeljebb csak annak utánzata, mert csak így valósulhat meg, hogy aki hisz benne, elnyeri bűnei bocsánatát. A választható két Szentlecke bármelyikét is olvassuk a mai napon, mindkettő arról szól, hogy Jézus Krisztus feltámadása itt és most számunkra létező, bennünk végbemező esemény is egyben.

„Meghaltatok – olvassuk a kolosszei levél részletében –, és életetek el van rejtve Krisztussal az Istenben.” Életünk magja: személyiségünk, lelkünk minden örökkévalóságra rendelt képességével együtt (szabadság, szeretetre való képesség, értelem, akarat) a hit által Krisztussal Isten legbelső életébe lett beágyazva. Ez a feltámadás előzetes eseménye, lényege, elővételezése. Attól függ a mi üdvösségünk, hogy ezt mennyire vállaljuk fel, mert egy ajándékot el is kell fogadni. Mennyiben haltál meg az Istent visszautasító világ számára és szakítottál eddigi bűnös életeddél?

„Nem tudjátok, hogy egy kevés kovász az egész tésztát megkeleszti? El a régi kovásszal!” – írja az apostol az első korintusi levélben. A húsvét előtti életből semmi rosszat, alantast bele ne keverj húsvét utáni életedbe! Nem arról van szó, hogy mindjárt vétkezhetetlenné válj, hanem hogy ne alkudj meg rosszra való hajlamoddal. Ebből fakad a húsvét múlhatatlan ragyogása és békessége, mellyel a Feltámadott köszönt bennünket a mai napon.

A BIBLIÁRÓL

Mi a Biblia?

Olyan-sokat hallunk a Bibliáról, a szentmisén mindennap olvasunk részleteket belőle, de otthon már keveset forgatjuk, és ennél is kevesebbet a róla szóló könyveket.

Ezennel egy sorozatot szeretnénk elindítani, ahol fokozatosan mélyülve az ismeretekben, szólunk a Szentírásról. Ebben a cikkben néhány általános dologról beszélek majd.

A Biblia szó a Bibliion – teleírt lap, könyvtékercs – szóból ered, ennek többes száma, így könyveket jelent. Először a zsidók nevezték szent könyveiket Bibliának. Amikor az ősegyház ezekhez csatolta a kereszténység szent iratait, ezekre is kiterjesztette a Biblia elnevezést. A Biblia tehát a zsidóság és a kereszténység szent könyveit jelenti, amelyek az Egyház tanítása szerint Isten által sugalmazott iratok.

Néhány érdekes szám a Bibliával kapcsolatban: részben vagy egészben 1907 nyelvre fordították le (a világon összesen kb. 5000 nyelvet beszélnek), és évente kb. 30 millió példányt adnak el.

A zsidó és a keresztény Biblia terjedelme nem azonos. A protestáns egyházak a zsidóság Bibliáját fogadják el, az Ószövetséget illetően. A protestáns Ószövetségben 39 könyvet számolnak, a katolikus és az ortodox egyház 46-ot. Itt kell néhány szót szólni a kánonról. A káneh héber szó, nádszálat, vesszőt, mértéket jelent. Bibliikus értelmezésben a kánon az Istentől sugalmazott könyvek gyűjteménye, melyet az Egyház a hit és erkölcs mércéjének tekint. A zsidóság a kánont (a könyvek számát) végérvényesen Krisztus után 100 körül zárta le a Joppei zsinaton. A keresztény közösség Izrael jogörökösének tekintette magát, így vette át a héber Bibliát, és egyben feljogosítottnak is érezte magát arra, hogy bevegyen a kánonba olyan írásokat, amelyet a zsidók nem tartottak szorosan a Szentíráshoz tartozó-

nak. Ilyen részek voltak: teljes mértékben az Újszövetség írásai és az Ószövetség „vitatott” könyvei. Ezek: 1-2 Makkabeusok, Tóbiás, Judit, Sirák fia, Bölcsesség, Báruk könyve. Azért nevezzük vitatottnak, mert az egyháztörténelemben voltak viták

velük kapcsolatban, hogy bevegyék-e a kánonba vagy se. A megkülönböztetés nem értékítélet, a sugalmazottság egyértelmű.

Folytatjuk
Pogány István

GYÖNGYSZEMEK

A húsvéthoz, Krisztus feltámadásához hozzátartozik az emberekkel való kiengesztelődés. A következő írás irányításként akar szolgálni, hogyan is szeretjük mi az embereket és az Istent.

Ha meg akarjuk állapítani, hogy is „állunk” Istennel, annak legbiztosabb módja, ha számot vetünk az összes emberi kapcsolatunkkal, és alaposan megvizsgáljuk őket. Ami ezekben a kapcsolatokban jelen van, ugyanaz megvan az Istennel való kapcsolatunkban is.

Konkrétabban: ha például a hétköznapi életemben száz emberrel állok kapcsolatban, és azok közül húszat igazán szeretek, húszat viszont elutasítok, a többi hatvannal pedig nagyjából „normális” és egyben felületes kapcsolatot tartok fenn, akkor Istennel kapcsolatban ugyanez a helyzet: a vele való kapcsolatban a húsz százalékos felületességet, illetve szokványos kapcsolattartást jelent. Ez úgy nyilvánul meg, hogy bár Isten léte ebben a hatvan százalékban számomra nem kérdéses, de olyan távolinak élem meg, hogy életemben ténylegesen nincs jelen.

Ameddig egyetlen embert is lenézek, Istent is lenézem. Ennek az elutasításnak a mértéke pontosan olyan mértékű, amilyen fontosságú szerepet az elutasított személy az én kapcsolatrendszeremben betölt. Ameddig tehát akár egyetlen emberre is dühös vagyok, Istenre is haragszom. Ameddig akár egyetlen embert is kiközösítek vagy irigyelek, Istent sem veszem észre vagy irigylem. Ameddig akár egyetlen embertől is félek, Istennel szemben is félelem tölt el. Ha féltékeny vagyok, Istennel szemben is az vagyok.

Az ember- és Isten-kapcsolatnak ez a tökéletes azonossága a biztosíték arra, hogy hitünk teljes mértékben az életben gyökerezzen. Sokan magasabbra értékelik Isten-szeretetüket, mint az emberek szeretetét. Ez egyértelműen önámítás. Hívóbbnak hiszik magukat, mint amennyire valójában azok. Gyakran hangzik el a kérdés: „Hogyan tudnám hitemet az életbe átültetni?” E mögött a kérdés mögött az az elképzelés rejlik, hogy az illetőnek nagy hite van, de azt nem tudja tettekre váltani a hétköznapi életben. Általában azt szoktam válaszolni: „Nincs szükség arra, hogy a hitedet a hétköznapi életbe átültessed. Egyszerűen nézd meg a hétköznapijaidat, és meglátod, mekkora a hited.” Mielőtt tehát vélt hitünket megpróbálnánk a hétköznapi élet aprópénzére váltani, alaposabban meg kellene vizsgálni embertársainkhoz fűződő kapcsolatainkat, hogy tényleg olyan nagy-e a hitünk. Csak akkor lesz hitünk életközeli. Csak ezután fáradozhatunk azon, hogy kettős kapcsolatunkat, mely valójában egy, egyre inkább közelítsük egymáshoz. Nem lesz könnyebb ez az út, de mindenesetre megszűnik az önámítás, hogy hitünket már éljük, de a felebaráti szeretetet még nem.

Jálics Ferenc: Szemlélődő lelkigyakorlat.

Krisztus, te megnyitod szemünket szereteted csodájára. Mióta föltámadtál, Szentlelked által mindenkihez elmegy, akárhol éljen. De te, Föltámadt Urunk, még ennél is jobban szeretsz minket, mert ha el is homályosul előttiünk jelenléted, megszólítasz minket: „Itt vagyok! Jöjj, kövess engem! Jöjj, és megtaláloed életed értelmét! Jöjj, és fölfedezed, hol találbatsz szívednek nyugalmat.”

Roger testvér imája

Hinni a föltámadásban!

*...Ha megbocsátasz az ellenségnek,
ha enni adsz az éhezőnek,
ha védelmezed a gyöngét,
a föltámadásban hiszel.
Ha van bátorságod házasságot kötni,
ha elfogadod a világra jövő gyermekeket,
ha házadat építed,
a föltámadásban hiszel.
Ha reggel vidáman kelsz föl,
ha együtt énekelsz a fölkelő nappal,
ha örömmel indulsz munkába,
a föltámadásban hiszel.
A föltámadásban binni
annyit jelent, hogy bizalommal
öleled át az életet,
azt jelenti, hogy jót tételezel föl
testvéreidről,
azt jelenti, hogy nem félsz senkitől.
A remény fájdalmas.
A szeretetet keresztre feszítették.
Mária, segíts bennem, add nekem a te
bitedet!
Mondd meg nekem, mit jelent Fiaid
Föltámadásában binni!*

Carlo Carretto /részlet/

VONJ MAGADHOZ MINKET!

Urunk, Jézus Krisztus!
Sok minden van, ami vonz
és fogva tart minket.
de mindenek közt
Te vagy a legerősebb!
Vonj minket erősebben
magadhoz!
Meváltónak hívunk,
mert azért jöttél a világba,
hogy szétszakítsd a bűn bilincseit,
s elvedd parányi gondjainkat,
amelyeket magunk készítettünk magunknak,
azért jöttél,
hogy széttörd a lélek nehéz láncait.
Szabadítónak nevezzünk,
mert mindettől
meg akarsz szabadítani minket.
Igen, mert ez Isten akarata,
amit te beteljesítesz,
s így lehetővé teszed számunkra,
hogy szentté váljunk.
Ezért szálltál le közénk a földre,
és ezért emelkedtél fel a magasba,
hogy minket magaddal ragadj.
Ámen.

Húsvét reggelén

Milyen csodálatos a Megváltó evangéliumi szava: „Az Atyához megyek!” Ez a szó legyen jelszavunk nappal és éjszaka, cselekedeteinkben és keserveinkben, boldogságunkban és könnyeink között. Vigyen bennünket minden egy lépéssel közelebb, egy lépcsőfokkal feljebb Istenhez! Ha ezt a szót nem üres szóként, hanem lelkünk egész komolyságával jelszavunkká választjuk, érezni fogjuk, mekkora erő árad belőle, és mennyire megnemesíti kis és nagy gondjainkat, sőt, egész hivatásunkat.

H. Suso

A tanítványok a szeretet „sötétjében” veszik hírül, hogy akit szeretnek: föltámadott. Csendesen, mivel isteni, és észrevétlenül, mivel mindennél hatalmasabb.

A föltámadás számomra épp csendességében isteni. Olyan, mint a teremtés hajnala. Tökéletes természetességében így csodálatos, igaz és reális. Ezért nincs is rá egyéb, nem is lehet rá Más választunk, mint az, hogy valóban föltámadott.

Pilinszky

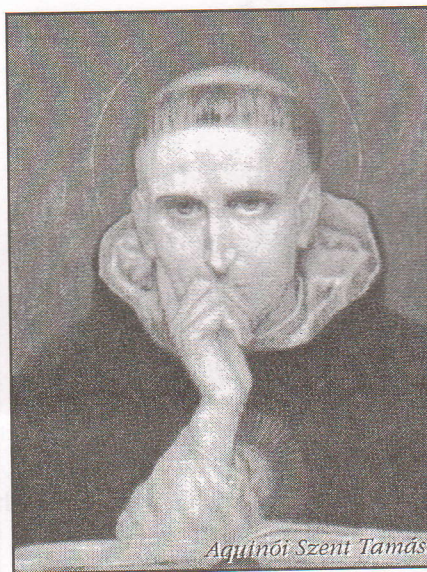
Isten – a filozófia tükrében

Az ókori filozófusok örök, nem teremtett és soha el nem múló valóságként tekintették a világot. Felfogásuk szerint a kozmosz mindig volt, s fennmarad örökre. Ennek az elképzelésnek a gyökerében az az alapelv állt, hogy semmiből semmi sem lesz. A keletkezés és elmúlás, a sokfajta és sokszínű – az örök világban történik. A filozófia feladata, hogy ezt a sokrétű változást megmagyarázza, érthetővé tegye.

A kereszténység ezzel szemben Isten teremtményének tekinti a világot, vagyis olyan valóságnak, amelyet Isten hozott létre a semmiből, és amelyet folyamatosan fenn is tart létében. Nem a „semmiből semmi sem lesz“-alapelv határozza meg tehát a világ keletkezésére adott választ, hanem a kinyilatkoztatott és hittel elfogadott igazság, a Szentírás teremtés-elbeszélése. Ez az új világfelfogás nem valamiféle mitikus tan, ami pusztán a képzeletre és a hiedelemre épül. Inkább arról van szó, hogy a világ teremtett voltát hangsúlyozó hit az előzőhöz képest egészen új szempontból tekint a kozmoszra. Ennek az új világfelfogásnak a kidolgozását a középkorban azoknak a fogalmaknak segítségével végezték, amelyek az ókori filozófiában kristályosodtak ki, és főleg Platón és Arisztotelész világértelmezésében váltak klasszikussá. Szent Ágoston és Aquinói Szent Tamás azon fáradoztak, hogy a keresztény világ- és istenfelfogást értelmileg feldolgozzák, a lehetőségekhez képest megalapozzák.

Aurelius Augustinus (Szent Ágoston) szerint: „A kinyilatkoztatás híradása szerint Isten a világ teremtője és fenntartója.“ Az ember keresi Istenét, hiszen a hitben egyre jobban megsejti azt, hogy aki őt teremtette, egészen magának is akarja. Homályosan arra is ráérez, hogy egyedül Isten az ő boldogsága, de a világban nem találhatja Istenét. A világ dolgai csak utalnak Istenre. Változékonyak, keletkezőnek és mulandónak mutatkoznak. E változékonyágba nem nyugszik bele az emberi értelem, hanem olyan alapot követel, amely a dolgoktól eltérően nem változik, hanem változatlan és örök, a dolgok benne részesülnek, s benne lelik létük, valamint mibenlétük

végző magyarázatát. A dolgok tehát csak utalnak Istenre, mint teremtőjükre. Ezért Szent Ágoston Isten nyomainak nevezi őket. Am az egész világ jelen van valamiképpen az emberi lélekben, s így az emberi lélek az a hely, ahol az ember rátalálhat Istenére. Így azután önmagunk megismerése olyan módszer, amely Isten megismeréséhez vezet. „Önmagamat ismerem meg, Téged ismerlek meg“ – hangoztatja Szent Ágoston.

Aquinói Szent Tamás

Arra mutat rá, hogy van a teremtésnek olyan módja is, amelyhez nem szükséges előzetesen meglévő anyag. Másrészt pedig arra hívja fel a figyelmet, hogy ha fel is tételezünk valamiféle alapanyagot, annak is Istentől kell származnia. Ahogyan az emberi beszédben létrejön a szó értelme, valamiképpen úgy hozta létre Igéjében, Igéjével és Igéje által Isten is a világot!

A világ dolgai csak azért vannak, csupán azért jók és szépek, mert részesülnek a változatlan Isten létében. Az, ami nem részesül az Örökkévalóban, az egyáltalán nincs is. A részesezésről a dolgok maradandó formája illetve szerkezeti maradandósága árulkodik!

A semmiből való teremtés annyit jelent, hogy Isten ajándékozza a világ létét, az Ő létében részesülnek a dolgok, de még összességükben sem egyenrangúak az Ő létteljességével.

Aquinói Tamás a Summa Theologica című művében rendszeralkotó tudományos következetességgel boncol-

gatja a semmiből való teremtés titkát. A teremtés titkát három szinten vizsgálja: először a dolgok létrejöttének kérdésére próbál válaszolni, a második szinten a Teremtő és a teremtmény közötti különbségekre igyekszik rávilágítani, s végül a harmadik szinten a Teremtő és a teremtmények között meglévő és állandósult kapcsolatot elemzi.

E problémakör gerince a Teremtő és a teremtmény közti különbség kérdése. E kérdésre a részesülés platóni fogalmához visszanyúlva próbál megoldást adni. Ez a fogalom ugyanis eléggé alkalmas arra, hogy a teremtmény és a Teremtő hasonlóságát és egyszersmind alapvető különbözőségét is kifejezze. A világ az isteni létben való részesülés által létezik, és ennyiben hasonlít Istenre. De mivel a végtelen és a véges között végtelen a különbség, Isten mégsem hasonlítható a világhoz. Így jellemzi ezt Szent Tamás: „Valamiképpen azt mondhatjuk, hogy a teremtmény hasonló az Istenhez, de azt nem állíthatjuk, hogy Isten a teremtményhez hasonlít (Summa Theologica I).“ A világ és Isten úgy különböznek egymástól, hogy hasonlíthatnak, de ugyanakkor mégsem hasonlóak egymáshoz. Az Isten és a világ közti különbség mérhetetlen, de ugyanakkor a világ mégis isteni vonásokat hordoz. A IV. Lateráni zsinat pedig így jellemzi ezt az analógiát: „A Teremtő és teremtmény között nincs olyan nagy hasonlóság, hogy ne lenne felfedezhető a köztük levő még nagyobb mérvű eltérés.“

Aquinói Tamás szerint Isten léte a természetes emberi értelem fényénél felismerhető, sőt bizonyítható! Szent Tamás öt érvet hoz fel Isten létének igazolására:

Az első érv a világ dolgainak érzékelhető mozgásából következtet a mozgatóra, mint a mozgásnak a végző alapjára. Mindazt ugyanis, ami mozog, valami más mozgatja. De minthogy az ok-okozati összefüggés láncában nem lehet a végtelent bejárni, fel kell tételeznünk valamiféle első mozgatót, amit már nem mozgat semmi, de ami minden mozgásnak a forrása. Ezt a mozdulatlan mozgatót nevezi Aquinói Tamás Istennek.

A második érv logikája az oksági láncból kiindulva próbál eljutni a lánc végső alapjához. Az okok sorában nem lehet a végtelenségig menni, hanem el kell jutni az okok ősforrásához. Az oksági lánc végső alapja, végső lehetőségi feltétele Isten.

A harmadik érv a dolgok esetleges-ségéből, vagyis abból a tényből indul ki, hogy a világ dolgai nem hordozzák önmagukban létüknek és mibenlétüknek a végső és teljes magyarázatát, illetve alapját. A dolgok képesek lenni és nem lenni (nincsenek, bizonyos ideig vannak, aztán megszűnnek. De az nem lehet, hogy minden ilyen, mert akkor magyarázhatatlan lenne az, hogy miért van egyáltalán valami, s miért nem inkább semmi. A változó, létrejövő és elmúló tényezők marandó, szükségszerű alapot követelnek. A szükségszerű alapok végső lehetőségi feltétele a szükségszerűségének magyarázatát önmagában hordozó Isten.

A negyedik érv abból indul ki, hogy a világ dolgainak tökéletességében fokozatokat látunk. Még az azonos fajta-

jú létezők között is van többé és kevésbé tökéletes. De mindenütt, ahol ilyen fokozatok vannak, kell lenni egy legtökéletesebbnek, aminek teljességében az alacsonyabb rendűek csak többé vagy kevésbé részeshülhetnek. A korlátlan és határtalan Léthez, Istenhez viszonyítunk mindent.

Az ötödik érv a világ rendjéből, a célirányos folyamatokból és azok viszonylagos összhangjából kiindulva próbál eljutni a célszerűen rendező végső értelemhez, vagyis Istenhez. A folyamatok meghatározottsága valamint összhangja értelmes rendezőt követel. Ez arra utal, hogy az értelem ősforrása, vagyis az abszolút szellemi lény – Isten.

Aquinói Tamás érvei nem csupán az Isten létére vonatkozó tapasztalatunkat erősítik meg, hanem Isten természetére is fényt derítenek valamiképpen: Isten az első, mozdulatlan mozgató, aki tiszta megvalósultság.

Ha Istenről beszélünk, nyilvánvaló, hogy semmit sem állíthatunk róla egyértelműen. Egyértelműen csak a világ dolgainak mibenlétéről mondhatunk

valamit. Isten azonban mérhetetlenül meghaladja a világot, Ő nem egy a világ dolgai közül. Viszont valamiképpen mégiscsak megismerhetjük Őt, s így a vele kapcsolatos állításaink nem többértelműek. Mert ha azok lennének, akkor lényegében semmi határozott dolgot nem állítanánk róla. Az isteni mibenlétre vonatkozó tudatlanságunkat ezért egy újfajta állítási módon és nyelven kell megfogalmaznunk. Ezt az előzőktől eltérő állítási módot és nyelvet nevezi Aquinói Tamás analóg állításnak és nyelvnek.

Az analógiás állításban a létre, az igazságra és a jóságra vonatkozó fogalmaink tartalmát egyrészt megőriz- zük, másrészt pedig megszüntetjük, amikor e fogalmak korlátait a végtelenségig feszítjük, s ilyen végtelen, teljességgel soha fel nem fogható értelem- ben állítjuk Istenről azt, hogy van, igaz és jó. Bármilyen szegényes és korlátozott tehát fogalmi világunk és nyelvünk kincstára, mégis tükrözni tud valamit abból, hogy Isten maga a lét, az igazság és a jóság.

Kaszó László, Técső

IGELITURGIKUS ÚTMUTATÓ

Április

8. Virágvasárnap
Iz 50,4-7; Fil 11; Lk 22,14-23,56
9. h. Iz 42,1-7; Jn 12,1-11
10. k. Iz 49,1-6; Jn 13,21-33,36-38
11. sze. Iz 50,4-9a; Mt 26,14-25
12. Nagycsütörtök
Kiv 12,1-8,11-14; 1Kor 11,23-26; Jn 13,1-15
13. Nagypéntek
Iz 52,13-53,12; Zsid 4,14-16,5,7-9; Jn 18,1-19,42
14. Nagyszombat
Húsvéti vigília: Ter 1,1-2,2; Ter 22,1-18, Kiv 14,15-15,1; Róm 6,3-11, Lk 24,1-12
15. Húsvétvasárnap
ApCsel 10,34a.37-43; Kol 3,1-4; Jn 20,1-9
16. Húsvéthétő
ApCsel 2,14.22-33; Mt 28,8-15
17. k. ApCsel 2,36-41; Jn 20,11-18
18. sze. ApCsel 3,1-10; Lk 24,13-35
19. cs. ApCsel 3,11-26; Lk 24,36-48
20. p. ApCsel 4,1-12; Jn 21,1-14
21. szo. ApCsel 4,13-21; Mk 16,9-15ApCsel
22. v. ApCsel 5,12-16; Jel 1,9-11a.12-13.17-19; Jn 20,19-31
23. h. ApCsel 4,23-31; Jn 3,1-8
24. k. ApCsel 4,32-37; Jn 3,7b-15
25. sze. 1Pét 5,5b-14; Mk 16,15-20
26. cs. ApCsel 5,27-33; Jn 3,31-36
27. p. ApCsel 5,34-42; Jn 6,1-15
28. szo. ApCsel 6,1-7; Jn 6,16-21
29. v. ApCsel 5,27b-32.40b-41; Jel 5,11-14; Jn 21,1-19
30. h. ApCsel 6,8-15; Jn 6,22-29

Május

1. k. ApCsel 7,51-8,1a; Jn 6,30-35
2. sze. ApCsel 8,1b-8; Jn 6,35-40
3. cs. 1Kor 15,1-8; Jn 14,6-14
4. p. ApCsel 9,1-20; Jn 6,52-59
5. szo. ApCsel 9,31-42; Jn 6,60-69
6. v. ApCsel 13,14.43-52; Jel 7,9.14b-17; Jn 10,27-30
7. h. ApCsel 11,1-18; Jn 10,11-18
8. k. ApCsel 11,19-26; Jn 10,22-30
9. sze. ApCsel 12,24-13,5a; Jn 12,44-50
10. cs. ApCsel 13,13-25; Jn 13,16-20
11. p. ApCsel 13,26-33; Jn 14,1-6
12. szo. ApCsel 13,44-52; Jn 14,7-14
13. v. ApCsel 14,21b-27; Jel 21,1-5a; Jn 13,31-33a.34-35
14. h. ApCsel 14,5-18; Jn 14,21-26
15. k. ApCsel 14,19-28; Jn 14,27-31a
16. sze. ApCsel 15,1-6; Jn 15,1-8
17. cs. ApCsel 15,7-21; Jn 15,9-11
18. p. ApCsel 15,22-31; Jn 15,12-17
19. szo. ApCsel 16,1-10; Jn 15,18-21
20. v. ApCsel 15,1-2.22-29; Jel 21,10-14.22-23; Jn 14,23-29
21. h. ApCsel 16,11-15; Jn 15,26-16,4a
22. k. ApCsel 16,22-34; Jn 16,5-11
23. sze. ApCsel 17,15.22-18,1; Jn 16,12-15
24. cs. ApCsel 18,1-8; Jn 16,16-20
25. p. ApCsel 18,9-18; Jn 16,20-23a
26. szo. ApCsel 18,23-28; Jn 16,23b-28
27. v. ApCsel 1,1-11; Ef 1,17-23 v. Zsid 9,24-28; 10,19-23; Mk 16,15-20
28. h. ApCsel 19,1-8; Jn 16,29-33
29. k. ApCsel 20,17-27; Jn 17,1-11a
30. sze. ApCsel 20,28-38; Jn 17,11b-19
31. cs. ApCsel 22,30; 23,6-11; Jn 17,20-26

Interjú Károlyi Lajos atyával, Kárpátalja legidősebb papjával

Bizonyára mindannyian ismerjük Lajos atyát, és nemcsak azért, mert ő Kárpátalja legidősebb papja, hanem mert egyházmegyénk sok közösségében szolgálatot teljesített. Egy pap, aki életét a hívek szolgálatára szentelte, egyszerűségben, néha nélkülözésben és elnyomás alatt, de mindig a szeretet parancsától vezérelve. Sokan neki köszönhetik, hogy megmaradtak az Egyházban, Istenben. A vele való beszélgetés nemcsak az ő mélyebb megismerését szolgálja, és nemcsak visszaemlékezés a múltra, hanem ugyanolyan mértékben előretekintés is. Azt akarja megláttatni – Lajos atya szemén keresztül – milyen egyszerűségben akar minket az Isten, milyen szolgálatkészséget és alázatot kell megtanulnunk, hogy Mesterünkre, Jézusra hasonlítsunk.

Lajos atya egyszerűsége példamutató, tapasztalatai és életfelfogása ejszajátításra és követésre méltók. Hallgassuk figyelmesen, Isten szíve általa hozzánk.

– Lajos atya, meséljen nekünk az életéről, papi hivatásáról,

Lajos atyát köszöntik a gyémántmiséjén.

miért jelentkezett papnak és hogyan fogadta ezt a családjá?

A ma Szlovákiához tartozó Veskőcon születtem 1914-ben. Szüleim mezőgazdasági dolgozók voltak, egyszerű emberek, akik nagyon jó nevelésben részesítettek a testvéreimmel együtt. Hatan voltunk testvérek, én voltam a harmadik gyerek a családban. Nem voltunk gazdagok. Mint mondtam, nagyon jó nevelést kaptunk, mindnyájan igyekeztünk, hogy Emberré váljunk.

Az ungvári polgári iskolába, majd a komáromi gimnáziumba jártam. Komáromban egy ügyvédcsaládnál laktam. A gimnázium után mentem szemináriumba. Hogy miért? Már gyerekkorom óta pap szerettem volna lenni. Volt egy pap Nagykaposon, Mécs László, aki elősegítette bennem ezt a döntést. Ő figyelt fel rám, és mondta is, hogy belőlem pap lesz. A szüleim, főként édesanyám, nagy örömmel fogadták döntésemet, és mindenben a legnagyobb segítségemre voltak.

A szeminárium után, 1938-ban pappá szenteltek. Primíciámra az egész falu összejött, ez az esemény ünnep volt a községnek. Előbb Ungváron voltam káplán, majd Beregszászon. Ott tanítottam is hittant a gimnáziumban. Később a püspököm Kaszonyba helyezett plébánosnak. Kaszony nagyon nehéz terep volt egy katolikus pap számára, mert javarészt református vidék, de én vágyat éreztem, hogy tegyek valamit.

– A második világháború után, a kommunista rezsim alatt hogyan élte át a nehézségeket és az elnyomást?

Kemény dió volt, sok paptársamat elhurcolták. Tudtam, hogy engem is bármikor elvihetnek. Nem tették. Elég nagy területen kellett lelkipásztorkodnom, de ettől sohasem féltem. A papi közösség hiányzott a leginkább, a papi találkozók, melyeket nagyon fontosaknak tartottam mindig, és nagyon örülök, hogy most újra lehetőség nyílt ezekre. Hogyan éltem át a nehézségeket? Tettem a dolgomat, és imádkoztam, hogy legyen erőm hozzá.

– Hála Istennek, azóta megváltozott a helyzet. Sok minden történt és nemcsak politikai téren, hanem egyházi vonatkozásban is. Az ökumenizmust hogyan élte meg, egyáltalán milyen volt a viszony a más felekezetűekkel, illetve milyen a kapcsolat most?

Érdekes, hogy a világháború előtt Kaszony talán Kárpátalja legvalószínűbb faluja volt; változást ebben a kommunizmus hozott. Az emberek megértették, hogy vallás, hit nélkül nem lehet teljes életet élni. Mostanában többször mondják, milyen jó, hogy gyakorolhatják a vallásukat. Mindig jó viszonyra

Károlyi Lajos atya, Kárpátaljai legidősebb római katolikus papja.

törekedtem a más felekezeti testvérekkel. Mint mondtam, Kaszony javarészt református vidék. A helybeli református pappal most is jó viszonyban vagyok, még sohasem került sor vitára közöttünk.

– Hogyan látja Lajos atya a lelkipásztorok jelenlegi helyzetét?

Nagyon fontosnak tartom a papi közösséget. Talán még nem alakult ki az a lelkipásztori közösség, az az egység, aminek lenni kellene a papok között. De hiszem, hogy jó úton haladunk. Antal püspök atya megfogja valósítani, mert ő szíven viseli a papi egységet. Meglátogatja papjait sorban, nálam is volt többször.

A papi találkozó összetartó erő. Kedv, lelkesedés kell ahhoz, hogy

bírja az ember. Ehhez adnak kedvet, lelkesedést, lendületet a paptestvérek.

– Lajos atyát pápai prelátus-sá nevezték ki, de még sohasem láttam a piros gombos reverendájában...

Soha nem volt rajtam. A püspök atya mondta, hogy vegyem fel, de én nem szeretem a külsőségeket. Persze azért vannak helyzetek, amikor a külsőségekre is szükség van.

– Mit üzen Lajos atya a papságra készülő fiataloknak?

A papi hivatásvállalás meghívás Istentől, Jézus által. Ha más miatt megy valaki papnak, akkor inkább hagyja ott most. Aki csak azért megy, mert a papok most „jól élnek“, hagyja ott. Az emberfiának nincs hova lehajtania a fejét. Jézus is egy istállóban született. Érdekes, hogy sokan az ide- vagy odahelyezésüket kérik. Én soha nem mentem a püspökhöz, hogy helyezzen el. Egy érdekelt: itt még sok munka van, és azt el kell végezni. Nem azt kell mondani, hogy ehhez vagy ahhoz jogom van. Nem a jog számít, hanem az alázat és a szeretet. És a gazdagság? Egy pap akar gazdag lenni? Jézus is szegényen élt, nekünk is vállalni kell a szegénységet.

– Köszönöm a beszélgetést.

Neo

A mezőkaszonyi római katolikus templom.

Jónás

Vöjóna jarad el jarakté haszfina vajjiskav vajjéradam Jónás pedig lement a hajó hátuljába, és lefeküdt, és mélyen aludt. Jarka = oldalsó, hátsó oldal, hátoldal, legkülső, legtávolabbi rész, legbelső. Jónás tehát nemcsak Társisba, az igen messze fekvő táj irányába vette útját, hanem még a hajóban is a legeldugottabb részt választotta. Ennyire el akart térni az Úrtól. Ebben a mondatban a hajónak más héber neve van, mint eddig: szfina. Ez is hajót jelent, de a gyökere: szafa, annyit jelent, mint eltávolítani, eltávolodni, pusztulásba menni, eltörölni. De szenvedő alakban: eltöröltetni. Ez is arra utal, hogy Jónás egyrészt Istentől egyre távolabb akar kerülni, de azt is érzékelteti, hogy Istentől távolodni annyi, mint vesztünkbe rohanni. Jónás lefekszik. Pedig az Örökkévaló azt parancsolta, hogy keljen fel és menjen Ninivébe. Alszik. Ez se a megszokott ige: radam = alvás közben fekéüdni, megsüketülni, elkábulni, eszméletlennek lenni, nem tudni semmiről. Tehát ennyire hátat fordított Jónás Istennek. A próféta hivatása felébreszteni az alvó, az elaltatott lelkiismeretet a bűnös emberben, és most a próféta elaltatja a saját lelkiismeretét, elrugaskodik Istentől. Jelképe a niniveieknek és minden bűnös embernek. És az az érdekes, arról se tud, milyen veszedelemben forog. Másoknak kell ráébreszteni őt. Vajjikrav élajo rav hachovél vajjomar lo ma-löcha nirdam. „És közeledett hozzá a hajóskapitány, és mondta neki: „Mi van veled? Alszol?” Chovél hajóst jelent, de más magánhangzókkal kiejtve zsinór, mérzsinór, sőt, kötözni, megrontani, összetörni jelentése is van. A rav = sok, nagy, jelentős, idősebb, vezető, főnök, mester. Tehát kormányosnak is hívható a hajón, illetve hajósmesterek is. Megismétli azt, amit az Örökkévaló mondott Jónásnak: Kum = kelj fel! Majd így folytatja: kra el-elohécha uláj jitassét ha elohim lanu völo novéd. „Szólj az Istenedhez, hátha gondol ránk, és nem veszünk el.” A hajóskapitány úgy gondolja, Jónás Istene egy a sokféle isten között. Azért szólítja fel, hogy kiáltson ő is az Istenéhez. Ez a „hátha” a gyenge hitnek a jele: A jitassat az asat igéből származ-

zik, és annyit jelent, mint megemlékezni, visszaemlékezni. Ez sajátos héber kifejezés. Emberi módon fejezi ki Isten viselkedését: Istennek „eszébe jut” az ember. Az aved fogalom annyit jelent, mint eltévedni, elveszni, elpusztulni. A következőkben a hajósok cselekvéshez látnak. Az ókori feljegyzések szerint, amivel még a zsidóknál is találkozunk, a baj mindig a bűn következménye. Csak az Üdvözítő javította ki ezt a felfogást. Például a vakon születettnél. „Sem ez nem vétkezett, sem a szülei.” Bár nem tagadja, hogy az Újszövetségben is létezett a bűnért való ideiglenes büntetés itt a földön. Egy meggyógyított embernek mondja az Úr: „Többé ne vétkezzél, nehogy rozszzabbul járj!” Vajjomru is el-réehu lachu vönapila goralot vönéda bösellmi hara hazot lanu vajjipilu goralot vajjipal hagoral al-jóna. „És szóltak egyik a másikához: „Gyertek, vessünk sorsot, hogy megtudjuk, kinek dolgáért ér minket e veszedelem!” Sorsot vetettek és a sors Jónásra esett.” Pontosabban fordítva: a társához, mert réa társat, barátot, rokont, kollégát, szomszédot jelent. De abban az összetételben, ahogyan a mi mondatunkban előfordul, tényleg azt jelenti, hogy a másik. Nafal = esni, ejteni, vetni. Goral = kövecske, sors, véletlen. Itt többször szerepel. Az Újszövetségben az Úr köntösére sorsot vetettek. Ez kockadobással történt. Pünkösöd előtt Péter utasítására sorsvetéssel kerül Mátyás apostol Júdás elvesztett helyére. Az Ószövetségben a főpap mellén függő táskában volt az „urim és tumim”, aminek segítségével a fontos ügyekben döntöttek. Mások is előfordul sorsvetés, például az első király, Saul kiválasztásakor.

A sorsvetés láthatóan azután történt, hogy a kapitány Jónásra talált a hajó mélyén. Az Örökkévaló komolyan veszi a sorsvetést ebben az esetben, és ő intézi, hogy a figyelem Jónásra terelődjön. Az emberek meg vannak győződve arról, hogy Jónás miatt érte őket a baj, ezért faggatják.

Vajjomru élajo hagida-na lanu baaser lömi-haraa hazót lanu ma-mlachtöcha uméajin tavo ma arcecha vöemize am ata. „És mondták neki: Áruul el, kérlek, nekünk, kinek a dolgáért

ért minket e veszedelem? Mi a foglalkozásod, és honnan jössz, mi az országod, és miféle nép közül való vagy?” Eszünkbe juthat az Apostolok cselekedetei végéről a máltai jelenet, amikor Pál és fogolytársai elmentek rózsét gyűjteni, hogy a tűznél felmelegedjenek. A bennszülöttek felfigyeltek arra, hogy Pál markában a rőzse közt mérges kígyó van, amelyik megmarta az apostolt. Lesték, mikor változik el az arca, és hat a gyorsan öló méreg. De látták, hogy Pál lerázta a tűzbe a kígyót, és semmi baja nem történt. Előbb azt mondogatták magukban, hogy ez az ember gonosztevő, azért érte utol az istenek büntetése, de amikor látták a kígyómarás hatástalanságát, istenként kezdték Pált tisztelni. Jónást tehát „igazoltatják”. A foglalkozás, mesterség a héberben mlacha. A mi mondatunkban többes számban szerepel. Lehetett ugyanis valakinek többféle foglalatossága. És most következik a vallomás, a tanúságtétel, amiért az Örökkévaló a vihart támasztotta. Jónás, mint próféta, köteles magát igazolni. Gondoljunk csak Keresztelő Szent Jánosra! Amikor Jeruzsálemből hivatalos küldöttség érkezett hozzá és megkérdezte, hogy ő-e a Messiás, megvallotta, hogy se nem a Messiás, se nem a Próféta (mert ez megint csak a Messiásra vonatkozott volna), hanem azt vallotta magáról, hogy ő a pusztában kiáltónak hangja. (Jézus a szó, ő pedig a szónak hangja). De ugyanakkor a küldöttség tagjait is felszólította a megtérésre. A valódi próféták mind tudják és kötelesek is igazolni magukat.

Vajjomer aléhem ivri anochi vöet-Adonáj elohé hassámaim ani jaré aser-asza et-hajjam vöet-hajjabasa. „És mondta nekik: „Héber vagyok én, és az Örökkévalót, az egek Istenét félem én, aki megalkotta a tengert és a szárazföldet.” A héber az eredeti szövegben „ivri”, amint fentebb olvashatjuk. A mostani vallásos zsidók a beszédüket ivri nyelvjárásnak tartják. Javés = száraz. Jabasa = szárazföld. Istent félni, a Szentírásban a látni igéből származik, és annyit jelent, mint tisztelni, rácsodálkozni. Jónás most nem igaz úton jár, mégsem tagadta meg az Örökkévalót, az egyetlen Istent. Lehet, hogy a szívében már megkezdődött a megtérés folyamata.

Folytatjuk
Urbán testvér

III. Kárpátaljai Családtalálkozó

A 2000/5. számunkban közölt beszámoló folytatása

A szeptember 30-án megtartott családtalálkozó első két előadásán elhangzottakról már olvashattunk. Álljon most itt a találkozó záró előadásának néhány gondolata!

A KERESZTÉNY HÁZASSÁG – A SZENTSÉG ÚTJA

A házasság szentség, melynek megéléséhez meghívjuk a Szentlelket. A család arra hivatott, hogy a Szentháromság tükörképe legyen ezen a földön. A Szentlélek kiáradásából fakad a család belső ereje. Ő az, aki kőszívünk helyett hússzívet ad nekünk. Megtanult tudásunkat Ő tudja elvinni az agyunktól a szívünkig. (Ez a leghosszabb út a világon.) Minden egyes napunkon vezet. Elhalmoz ajándékaival, amelyek közül legnagyobb a szeretet.

Jézus azt mondja: „Legyetek szentek!” Mindegyikünket erre hívott meg, és Ő nem kérne tőlünk lehetetlent. De a szentté válás is kegyelem, saját erőnkől nem megy. Ehhez be kell fogadnunk a Szentlelket, és hagynunk, hogy maga Jézus legyen szentté bennünk. Ilyen módon minden életállapotban lehet szentnek lenni.

– De hogyan? – kérdezhetné valaki. – Nincs rá időm!

„Áron is vegyük meg!” – mondja a Biblia.

Amit igazán fontosnak tartunk, arra szánunk időt! Nem lehet különválasztani a hétköznapi életünket az imaéletünktől! Szent Pál arra szólít minket, hogy szüntelenül imádkozzunk. Ez azt jelenti, hogy a legapróbb cselekedeteinket is nyitott lélekkel végezzük, a Szentlélek sugallataira.

A SZOLGÁLÓ SZERETET

A szolgáló szeretet nem azt nézi, ami magának jó, hanem ami a

másiknak. Jézusnak, a Legnagyobbaknak nem derogált megmosni a tanítványok lábát. A szolgáló szeretet a csendes szentté válás útja. De csak akkor működik, ha mások szolgálata közben nem sajnálom magamat azért, hogy nekem kell ezt megtennem. Persze nem szerencsés, ha csak egyvalaki szolgál a családban. Akkor szép a szolgálat, ha kölcsönös, és nem biztos, hogy elég, ha a pénzt keresi az egyik fél. A másik szükségletét kell keresnem.

Világi pszichológusok is rájöttek már arra, hogy az embernek alapvető szükséglete, hogy oda tudja magát adni valakinek ajándékként. Ezért nagyon fontos, hogy már a kicsi gyereket is megtanítsuk arra, hogy szeressen szolgálni. Sajátítsa el minél hamarabb Isten különleges logikáját: amikor adunk valamit, nem fogyatkozunk, hanem növekszünk.

A házasságban segíthetünk egymásnak szentté válni, növekedni. Az Úr kéri, hogy segítsünk ebben egymásnak. Ez úgy valósul meg, hogy nem taposok rá a másik hibáira, hanem megszeretgetem őket. Együtt hordozzuk egymás terhét, a gyerekeket, a család gondjait – és naponta Isten elé visszük őket.

ELFOGLALT ÉLET

Mi történik akkor, ha az ember elkötelezett keresztény lesz? Ez azt jelenti, hogy nemcsak eljár a templomba, hanem megkeresi a helyét a közösségben, a plébánián stb. Ha közel megyek az Úrhoz, Ő még közelebb akar hozni magához. Ebből pedig feladatok származnak. Ő azonban az időt is megszorítja. (Azért azt a kérdést rendszeresen fel kell tennünk magunknak, hogy mi az a tevékenységünk, amit valóban Ő akar, és mi az, ami igazából a mi akaratom.)

Van egy nagyon fontos dolog: a házasságnak nem szabad megszenvednie, hogy valaki elkötelezett! Álljon itt néhány tanács elfoglalt embereknek:

1. Akármennyire is elfoglalt vagy, legyen időd kettőtökre! A házastársoddal együtt töltött időt még a gyerekektől is óvjátok!

2. Legyen időd arra, hogy házastársaddal együtt forduljatok Istenhez! Az ima legyen különleges alkalom (pl. nem mindegy a testhelyzet sem)! Ha nem töltekezel fel rendszeresen, előbb-utóbb kiüresedsz, és szolgálatodban nem leszel képes adni.

3. Alkalmat és időt kell találni arra is, hogy a házasság intimitását mélyítsük – a testi és a szellemi kapcsolatot egyaránt!

Jézus így imádkozik értünk az Atyához: „Legyenek egyek, hogy elhiggye a világ, hogy Te küldtél engem!” Egy boldog házasság már önmagában is tanúságtétel.

Köszönjük a Magyarországról érkezett előadó-házaspároknak, hogy elfoglalt emberek lévén szakítottak időt számunkra, és megosztották velünk tapasztalatukat az Istennel együtt megélt házasságról.

Popovicsné Palójtay Márta

Sillye Jenő

Föltámadt! Allejuja!

D A D G A D

Áll - tok szót - la - nul, a dár - da föld - re hull, itt

G A D hm em A D

más e - ró az Úr itt más e - ró az Úr! Az

D A D G A D

éj, az hosszú volt, de el - tűnt már a Hold, a

G A D hm em A D D7

haj - nal fel - si - kolt, a haj - nal fel - si - kolt:

D hm em A 1.D hm 2.D

Feltámadt! Alle - lu - ja! Feltámadt! Allelu - ja! ja!

D A D G A D

Elég volt, már e - lég, fénnel hin - ti az ég az

G A D hm em A D

új nap reg - ge - lét, az új nap reg - ge - lét.

D A D G A D

Virágban áll a rét, virágos ú - ton át

G A D hm em A D D7

valaki jön fe - léd, valaki jön fe - léd.

G A D hm em 1.D hm 2.D

Föltámadt! Alle - lu - ja! Föltámadt! Allelu - ja! ja!

D A D G A D

Virágban áll a rét, virágos ú - ton át

G A D hm A D D7

Jé - zus jön fe - léd, Jé - zus jön fe - léd.

G A D hm em 1.D hm 2.D

Föltámadt! Alle - lu - ja! Föltámadt! Allelu - ja! ja!

Főleg Rebeka (4. rész)

Az izraeliták még ma is minden esemény alkalmával áldást mondanak. Gondoljunk csak Mária válszára, amikor Erzsébet a Messiás édesanyjának nevezi, és boldognak mondja, mert hitt abban, amit az Úr mondott neki. Mária szívéből előtör a hála és az áldás. Hangosan, Erzsébet füle hallatára. Ezért nem furcsa, hogy a szolga arcra borulva, hangosan áldást mond az Örökkévalónak. Észrevehettük a benső életet élő leány rövid beszédét. Semmi fölöslegeset nem mond. Nem fecsegő. Ebben is Mária előképe. Inkább cselekszik, mint beszél. A leány pedig futott és beszámolt anyja házában ezen dolgokról. A héberben a leány fut és hírt ad anyja házában (családjában) „ezen igék szerint”, a dvarim (4-2-200-10-40) szó szerint beszédek, átvitt értelemben dolgok, események. Mélyebb értelme az, hogy minden történés: szó. Isten az eseményeken át szól hozzánk. Akár bennünk, akár velünk, akár körülöttünk történik. Az ember feladata az, amit legkiválóbb módon Mária tett, aki „el-elgondolkodott az eseményeken és szívében forgatta, az előzőkkel összevetette”. Bár él az apja és fivére, mégis anyjához fut. A leányok az édesanya bizalmasai, és az anya őrzi őket. Rebekának volt egy fivére, neve Lábán. És futott Lábán a férfihez, ki a forráshoz. A későbbiekben megismerkedünk Lábánnal, aki nagyon anyagi, kapzsi természetű volt. A szent szöveg nem titkolja, miért szaladt ki a forráshoz: „És történt, midőn látta az orrkarikát, és a nővére kezén a karpereceket, és amikor hallotta Rebekának, nővérenek szavait, mondván: „Így szól hozzám a férfi” – akkor eljött a férfihez, és íme, az ott állt a tevék mellett a forrás fölött. És mondta: „Jöjj be, az Örökkévaló áldottja! Miért állasz künn, holott én kitakarítottam a házat és a tevéknek való helyet.” Rebekát az önzetlen segítő szeretet siettette, Lábánt viszont a kapzsi remény, hogy egy gazdag ember jön a házhoz, akitől még más ékszereket és pénzt is lehet kapni, s fizetséget a szállásért. Ezért hangsúlyozza az Örökkévaló

később Sámuel prófétának: „Ne a külsőt nézd, mert az ember a külsőt nézi, az Úr azonban a szívet.” „A szívből jönnek a jó és rossz gondolatok” – mondja az Úr Jézus az Evangéliumban. A szolga azonban nem törődik most ezzel. Nagyobb gondja van, a leánykérés. Azért elfogadja a meghívást, és betér Rebeka és rokonsága otthonába. „És bement a férfi a házba, és (Lábán) eloldozta a tevéket, adott szalmát és abrakot a tevéknek, vizet pedig megmosni a lábait, és azon férfiak lábait, akik vele voltak.”

Az Ószövetségben sehol nem olvassuk arról, hogy valaki megmossa másnak a lábát. Még akkor sem, amikor Ábrahám vendégül látja Istent és két angyalát. Nekik is csak vizet hoz, hogy mossák meg lábukat. Ezért olyan megdöbbentő, hogy az utolsó vacsorán maga Isten mossa meg a 12 apostol lábát. Amikor egy farizeus vendégül látja Jézust és bejön a bűnbánó asszony, aki könnyeivel mossa Jézus lábát, hajával pedig megtörli, akkor az Úr a megbotránkozó házigazdának szemére veti udvariatlanságát: „Nem hoztál vizet, hogy megmossam a lábamat, ez pedig könnyeivel mossa és hajával törli lábamat.” Visszatérve Lábánhoz, most olvassuk arról, hogy a szolgának voltak társai. A Szentírás eddig nem beszélt róluk, mert a lényegre akarta a figyelmünket irányítani. A Bibliát olvasónak meg kell szoknia, hogy a Szentírás számára más a fontos, és más az elhanyagolható. Gondoljunk csak arra, hogy a történészek mennyire hiányolják Jézus életének azon évtizedeit, amelyekről csak annyit tudunk, amit Máté és Lukács a gyermek Jézusról megörökít. Mégsem veszítünk semmit, ahogy az egyházatyák megállapítják, mert az Ószövetségben sok mindent elmondott a Szentlélek a próféták szavain és írásain át, amit az újszövetségi szent iratok feltételeznek. Gondoljunk csak az emmauszi tanítványokra, akiknek a feltámadt Jézus órák hosszat elmagyarázta Mózesről és a prófétákról mindazt, amit a Messiás szenvedéséről és megdicsőüléséről tudunk

kell! Szent Jeromos Izajás prófeta könyvét magyarázva a bevezetésben leszögezi, hogy igazában ebben a könyvben az egész Evangélium benne van. Izajást joggal mondhatjuk evangélistának. Azt viszont nem szabad elfelejtenünk, hogy Isten Szava nemcsak a Biblia, hanem az Egyház élő tanítása. Az Üdvözítő nem írt egy sort sem, csak egyszer írt a homokba, de azt is elfújta a szél. Az apostolok közül néhányan írtak. De azt is csak jóval pünkösöd után. Az ősegyház már akkor kitarzott az apostolok tanítása mellett – ahogy Szent Lukács megírja az Apostolok cselekedeteiben –, amikor még meg sem született a négy írott Evangélium.

Ezért tehát a Biblia olvasásakor inkább arra figyeljünk, amit a Szentírás tanít az egyház ölében. Mert a Szentlélek pünkösödkor szállt az apostolokra és az őket követő hívekre. Tévedhetetlen tanítás és Szentírás-magyarázat Péter és az apostolok utódai, vagyis a tanító hivatal ajándéka, a hívek szolgálatára.

„És elébe tettek enni, de Ő azt mondta: „Nem eszem addig, míg el nem mondtam szavaimat.” Megint szokatlan dolog történik. A szolga, aki a kútnál szaladt, hogy vizet kérjen és szomját oltsa, most inkább éhen marad, de szólni akar. Örömhírt akar közölni, evangéliumot hirdet. Ábrahám küldötte, követségben jár. Küldetésének a nehezebb része még hátra van. Meg akarja nyerni Rebeka és rokonsága hitét a jövő házaságban, amit Isten készített elő. Nem akarja, hogy érdekházasság legyen. Azért nem is szedi elő kincseit, amiket magával hozott. Hosszú elbeszélésbe fog. Igazában prédikációt mond, amelyben Isten a központ. „Mondta (talán Lábán?): „Beszélj!” És szólt: „Ábrahám szolgája vagyok én. Az Örökkévaló megáldotta uramat nagyon, úgy, hogy nagy lett, adott neki aprójószágot és marhát, ezüstöt és aranyat, szolgákat és szolgálókat, tevéket és szamarakat.” Ezek a bevezető szavak arra szólnak, hogy a figyelmet felkeltsék, de aztán a földi dolgokról áttér az égiekre: „És szület

Sára, uramnak felesége, egy fiút az én uramnak, miután megöregedett; és neki adott mindent, ami az övé." Hosszú az elbeszélés, mégis rövid a hithirdetés szempontjából. Nincs benne egyetlen fölösleges szó. Ha eszünkbe jut az Úr Jézus, akit megkérdezett a törvénytudó: „Ki az én felebarátom?” Jézus, aki maga a Bölcsesség, maga a SZÓ, nem válaszol egyetlen mondattal, hanem elbeszéli az irgalmas szamaritánus példáját. Nem a hideg észhez, hanem a szívhez szól. A zene, a költemény és az elbeszélés képes leszállni a hallgató szíve mélyére. Majd látjuk, hogy a szolga igehirdetése végül is célt ért, mert a hallgatók hittek Istenben, és hitből adták oda lányukat. Rebeka is hitből vállalkozott az útra és a házasságra. „És megesketett engem az uram, mondván: „Ne végy feleséget fiamnak a Kánaán leányai közül, akinek országában én lakom; hanem atyám házába menj és családodhoz, s végy feleséget fiamnak!” De én mondtam uramnak: „Hátha nem jön majd az asszony utánam?” Mondta nekem: „Az Örökkévaló, akinek színe előtt jártam, Ő küldi majd angyalát veled, és szerencsésé teszi utadat, s

veszel feleséget fiamnak az én családomból, atyám házából; akkor leszel fölmentve esküöm alól, ha eljössz családomhoz, és ha nem adják neked: akkor légy fölmentve esküöm alól.”

A Biblia szerint legalább két tanú szükséges valaminek a bizonyítására. Az elbeszélés további menetébe már Rebeka tanúsága is bekapcsolódik, mint főszereplő. „És eljöttem ma a forráshoz és mondtam: „Örökkévaló, uramnak, Ábrahámnak Istene, ha ugyan szerencsésé akarod tenni utamat, amelyen én járok, íme, itt állok a forrás fölött, és léssen, a leány, aki kijön vizet meríteni, én pedig mondom neki: adj innom, kérlek, egy kis vizet a korsódból, ő pedig azt mondja nekem: te is igyál és tevéidnek is merítetek majd: ez az az asszony, akit szánt az Örökkévaló uram fiának. Én még nem szüntem meg beszélni szívemhez, s íme Rebeka kijön, korsója a vállán, lemegy a forrásra és merít, én pedig mondom neki: adj kérlek innom!” Felfigyelhetünk egy szóra. A szolga azt mondja, hogy a saját szívéhez beszélt. Ez a héber kifejezés sokat mond nekünk. A zoltárkönyvben számtalan hasonló kifejezés található. Például: nyugodj meg, lel-

kem! Szent Ágoston, de Szent Bonaventúra is írt ilyen címmel: Soliloquia. Magyarul: beszélgetek magammal, azaz lelkemmel. A legkevesebb, amit ebben a kifejezésben megérthetünk, az, hogy az emberi szív egy egész világ. Mikrokozmosz. Nem szabad lebecsülnünk. Törekedjünk „szívből” imádkozni. „És ő sietve leeresztette a korsót magáról és mondta: „Igyál és tevéidnek is adok inni.” „Én ittam, és a tevéknek is adott inni. S megkérdeztem őt, és mondtam: „Kinek leánya vagy te?” Mondta: „Betuének leánya, aki Náchornak fia, akit szült neki Milka.” Akkor rátettem a gyűrűt az orrára és a karpereceket a kezére. S meghajoltam és leborultam az Örökkévaló előtt, és áldottam az Örökkévalót, uramnak, Ábrahámnak Istenét, aki az igaz úton vezetett engem, hogy elvegyem uram fivérének leányát az ő fiának.” Eddig tartott az igehirdetés és most várja a hitből fakadó választ:

„Most tehát, ha akartok szeretetet és hűséget cselekedni az én urammal, adjátok tudtomra; és ha nem, adjátok tudtomra, hogy fordulhassak jobbra vagy balra.”

Folytatjuk
Urbán testvér

Murillo: Rebeka és Eliézer a kútnál

HAZAI HÍREK

Március 19-én Rómában a Szentatya püspökké szentelte Djura Dzuzdart, akit március 3-án nevezett ki a munkácsi görög katolikus egyházmegye segédpüspökévé.

Március 24-én Lakiteleken Romzsa Tódor görög katolikus vértanú-püspök emlékének emeltek szobrot. Isten Szolgája Dr. Romzsa Tódor, a Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye püspöke 1911. április 14-én született Nagybocksón. Az ungvári görög szeminárium elvégzése után előljárói Rómába küldték, ahol előbb a Germanicumban, majd a Russicumban végezte tanulmányait. Dr. Jevreinov Sándor pioniensi püspök 1936. december 25-én szentelte pappá. Dr. Dudás Miklós hajdúdorogi görög katolikus megyéspüspök 1944. szeptember 24-én az ungvári székesegyházban püspökké szentelte. A hatóságok megsemmisítő szándéka leginkább a görög katolikus egyházat sújtotta. A püspök ellenállt a hatalomnak, és mivel nem volt hajlandó híveivel együtt beolvadni a „szovjet-orosz“ pravoszláv egyházba, kíméletlen, megsemmisítő szándékú harcot indítottak a görög katolikus egyház ellen. Ez a harc a püspök tragédiájához vezetett. 1947. november 1-jén meggyilkoltatták.

Március 25-én a munkácsi székesegyházban a római katolikus egyház kórusa jótékonysági koncertet rendezett, amelyen négy – a református, a pravoszláv, a görögkatolikus és a római katolikus – egyház kórusai szerepeltek. A rendezvényen az az említett egyházak papjai is részt vettek, valamint az állami hatalmi előljáróság képviseltette magát.

Ugyanezen a napon Szinyákon a Szent Kereszt templomban Majnek Antal püspök felszentelte az új oltárt és a tabernákulumot. A szentmisét már az új oltárnál

mutatta be a püspök atya, Trunk Josef és Nogga Burkhardt atyákkal együtt. Az ünneplés közös vacsorával folytatódott. Utána faklyás felvonulást rendeztek a közeli hegyre a feszülethez és a Mária-szoborhoz, ahol imával és énekléssel zárult az egyházközség egész délutánt betöltő ünnepe.

Március 26.-án több helyen, így Munkácson is a lelki adoptálás szertartására került sor a szentmise keretében. Ebben a több, mint száz jelentkező arra kötelezte magát, hogy kilenc hónapon át imádkozik egy egyedül Isten előtt ismert, megfogant és halállal fenyegetett gyermek életéért. A lelki adoptálás gondolata Fatimából származik, a Magyarország által átvett forma Lengyelországban alakult ki 1987-ben. Onnan Magyarországra 1995-ben – egy Varsó-Czestochowa gyalogos zarándoklat résztvevőinek közvetítésével – jutott el ez a szertartás. Mi Magyarországról fogadtuk ezt a mozgalmat, és teljes támogatásra talált nálunk. Mára számos plébánia és egyházi közösség is részt vesz benne.

Szolyván ünnepélyes szentmise keretében a felújított templombelsőt áldotta meg ezen a napon a püspök atya.

„Nem jó az embernek egyedül lennie“ címmel kárpátjai hálótalálkozó volt 2001. március 30-án és április 1-jén a Beregszászi Magyar Gimnázium épületében. Ungvár, Munkács, Beregszász, Nagyszőlős és a Felső-Tiszavidék körzetének római és görög katolikus kiscsoportjai és magyarországi vendégek – együtt mintegy 100 fő – vettek részt az ilyen körben először megrendezett összejövetelen. A péntek esti ismerkedést követően a szombati főprogram – a görög katolikus szentmise után – Mészáros Domonkos Do-

monkos-rendi szerzetes előadása köré fonódott, aki a családról és a házasságról, továbbá általában a közösségalkotás fontosságáról, nehézségeiről és szépségeiről beszélt a nagy érdeklődéssel figyelő hallgatóság-nak, és kiemelte, hogy az ember Isten munkatársa a teremtsében. A kétrészes előadás közben és után kiscsoportos beszélgetések keretében vitatták meg a részt-

vevők az előadás témája kapcsán saját életük élményeit, illetve azt, hogy milyen kedvező és kedvezőtlen hatások érik az embert, elsősorban a fiatalokat a társas kapcsolatok terén. A Magyarországról érkezett hat fő között volt Arató László, a Táborkereszt című cserkészfolyóirat főszerkesztője. Szombaton este Munkácsról ellátogatott a találkozó helyszínére a Magyar Cserkészszövetségek Fórumának küldöttsége. A fiatalok társasjátékokkal, táncsal és vetélkedőkkel mulattak. A találkozót záró vasárnapi római katolikus szentmisét Hortobágyi Cirill OSB (Pannonhalma) tartotta.

Március 29-én a nyíregyházi kamilliánus szerzetesek lelki gyakorlatot tartottak Munkácscon. A lelki gyakorlat vezetője Anton Gots osztrák származású kamilliánus atya volt.

2001. április 3. és 5. között háromnapos látogatást tartott Kárpátalján Mádl Dalma asszony, a Magyar Karitásztól jöszolgálati nagykövete. A Magyar Köztársaság elnökének felesége Adányi László, a Magyar Karitásztól főtitkára kíséretében tett látogatása során Munkácscon találkozott Majnek Antal püspökkel, Tegze Józseffel, a Szent Márton Egyházmegyei Karitásztól igazgatójával, valamint a humanitárius segítség kérdésében érintett állami vezetőkkel. Az elnökasszony az árvízkárosult helységeken tett látogatása során beszélt a helyi plébánosokkal és karitásztól vezetőikkel, akik beszámoltak az árvíz károk felszámolásának munkálatairól, és megosztották tapasztalataikat.

Május 5-én Munkácscon megrendezésre kerül a III. Kárpátaljai Római Katolikus Egyházzenei Találkozó, melynek fővédnöke Majnek Antal püspök. A találkozó helyi idő szerint délelőtt 10 órakor kezdődik.

KÜLFÖLDI HÍREK

SAJTÓTÁJÉKOZTATÓN MUTATTÁK BE A SZENTATYA PÁPOKHOZ ÍRT, NAGYCSÜTÖRTÖKI LEVELÉT

Vatikán: Április 2-án délelőtt a Szentszék sajtótermében Dario Castrillon Hoyos bíboros, a Papi Kongregáció prefektusa, valamint a kongregáció titkára, Ternyák Csaba érsek bemutatták a szentatya papokhoz írt nagycsütörtöki levelét. A levélben a pápa a szentgyónás jelentőségét hangsúlyozza, kiemelve, hogy a gyónás az irgalom szentsége, az embernek pedig szüksége van irgalomra. A szentatya az egyéni szentségi gyónás fontosságát emeli ki, és a papokat is arra biztatja, hogy nagy jelentőséget tulajdonítsanak ennek.

FELMÉRÉS AZ IFJÚSÁG VALLÁSOSÁGÁRÓL

A 15-29 éves korosztály háromötöde vallásosnak tekinti magát – olvasható az Ifjúság 2000-kutatás gyorsjelentésében. A több minisztérium – ifjúsági, oktatási, gazdasági, külügyi és kulturális – támogatásával végzett felmérés során az érintett korosztályból csaknem ezer fiatalot kérdeztek meg arról, miként látják életlehetőségeiket. A jelentésből kiderül: a fiatalok egytizede vallotta magát az egyház tanítása szerint vallásosnak, és majdnem minden második fiatal úgy nyilatkozott, hogy a maga módján vallásos. A megkérdezett fiatalok több, mint egyharmada saját bevallása szerint vallásos nevelésben részesült. A fiatalok kétharmada katolikus (ezen belül római), csaknem egyötöde református, míg 3 százaléka evangélikus.

AZ EU ORSZÁGOK PÜSPÖKEINEK TANÁCSKOZÁSA

Vatikán: Az Európai Unióhoz tartozó országok püspökei március utolsó napjaiban konferenciát tartottak a vatikáni Szent Márta vendégházban. Az ülésre az EU 15 országának püspökkari képviselőin kívül meghívták a tagjelölt országok küldötteit is. Magyarországot Seregély István egeri érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke és Veres András püspök, az MKPK titkára képviselte a tanácskozáson.

A Szentatya beszédében kifejtette: Európa integrációjának folyamata a nehézségek ellenére is folytatódik és a 15-ök uniójához egyre több ország kéri csatlakozását. Az egység felé haladó Európa azonban nem lehet csupán földrajzi és gazdasági valóság, hanem mindenekelőtt olyan kulturális és spirituális egységként kell megjelennie, amelyet jelentős, sokszínű értékek és hagyományok termékeny egymásra találása hozott létre. Az ilyenfajta rendkívül fontos integrációs folyamathoz az egyház továbbra is felajánlja sajátos támogatását.

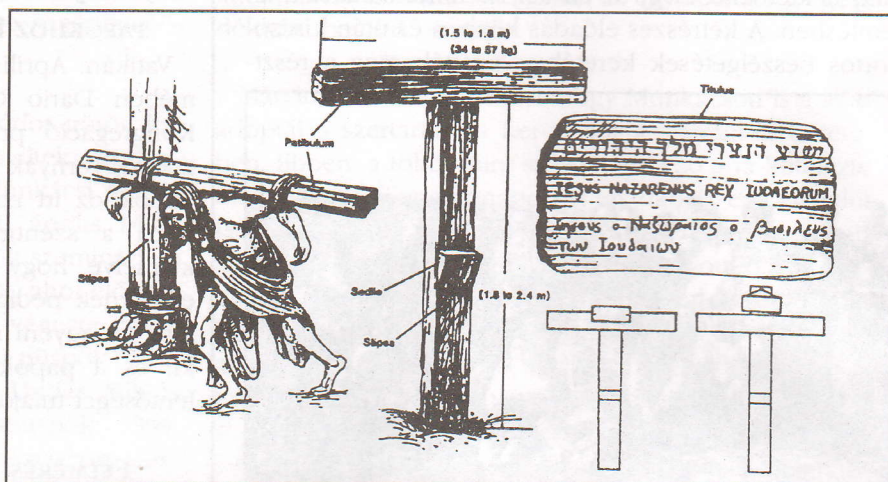
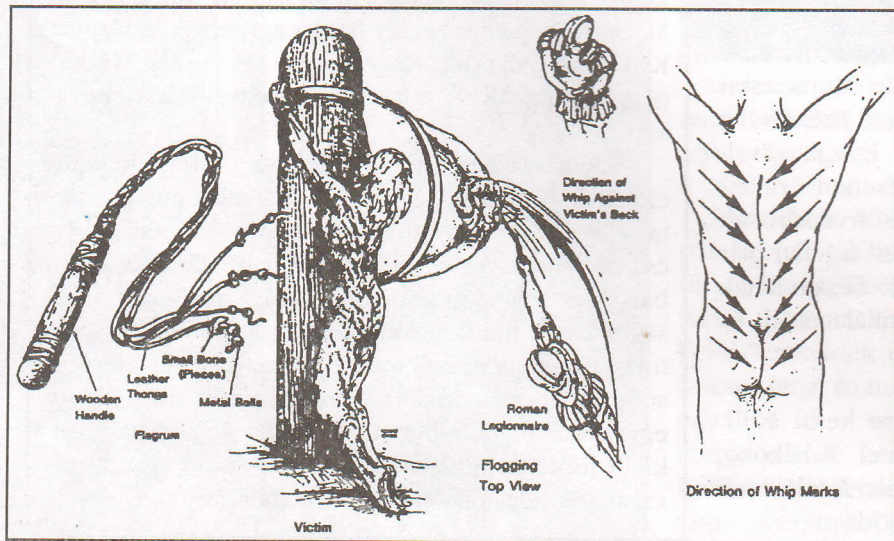
Jézus Krisztus megkínzásának és testi halálának orvosi elemzése

Jézus Krisztus élete és tanítása vette meg az alapját a kereszténységnek, jelentősen befolyásolta az emberiség történetét és a betegek iránti könyörületessége nagymértékben befolyásolta a modern orvostudomány fejlődését is.

Az Egyesült Államok egyik vezető intézményének, a Mayo Klinikának két munkatársa – dr. W. D. Edwards kórboncnok és W. J. Gabel grafikus – és F. E. Hosmer rochesteri metodista lelkész az egyik legnagyobb példányszámú orvosi tudományos folyóiratban (Journal of American, 1455-63. old.) Jézus megkínzásának, keresztre feszítésének és halálának orvosi elemzését végezték el, az Újtestamentum, a korabeli keresztény, zsidó és latin történelmi források alapján, a modern orvostudomány eredményeinek tükrében. Teológiai kérdésekkel nem foglalkoztak.

Az utolsó vacsora után Jézus a Getsemáne-kertbe ment, ahol – ahogy Lukács evangélista és orvos leírta – véres verejtéket hullatott. Ez egy igen ritka jelenség (haemohidrosis), mely rendkívüli lelki megrázkódtatások esetén fordul elő. Jelentős vérvesztéssel nem járt, de

Megdöbbenően elgondolkodtatóak az orvosi szakfolyóiratban megjelent tanulmányrajzok, amelyek Jézus szenvedését még érthetőbbé teszik. A korbácson éles csontdarabokat és fémgolyókat láthatunk. A jobb oldali ábra az ostorcsapások nyomainak irányát mutatja.

A kereszterendőt az áldozat vitte a felállítás helyéig. A „T” (tau) keresztre – melyet Krisztus korában általában használtak –, vagy a latin keresztre táblát is szögeztek. A táblájára is ráírták a „bűnét”: Názáreti Jézus, a zsidók királya – héberül, latinul és görögül.

tekintetbe véve a hideg áprilisi éjszakát, komoly hidegrázást okozhatott. Nem sokkal éjfél után ismételt tárgyalások és bántalmazások után halálra ítélik.

A KORBÁCSOLÁS

A korbácsolás minden római kivégzés előkészítője volt, célja a kínzáson és megaláztatáson kívül az elítélt testi legyengítése volt. A korbács rövid nyélből és többszörösen

fonott, többágú bőrszíjból állt, melyre fémgolyók és birkacsontok voltak felfűzve. A lemeztelenített áldozatot arccal egy oszlop felé fordítva, feje fölé emelt kezénél fogva az oszlophoz kötötték, és az ostorozást egy vagy két római katona (lictor) végezte. Az ütések száma a zsidó törvények szerint 39 volt. A korbácsolás – komoly külső és belső vérzés kíséretében – a háton vágásokat, mély zúzódásokat és izomröncsolást idézett elő, s mindez sok kifejlődésére hajlamosított. A testi fájdalmak, a lelki megrázkódtatások és a vérzés miatt Jézus általános állapota már ekkor nagyon rossz, feltehetőleg kritikus volt. A gúny céljából történő bíbor palástba való öltöztetés, majd annak a hát sebeitől történő ismételt letétele további fájdalmakat és vérvesztést okozott.

A KERESZTRE FESZÍTÉS

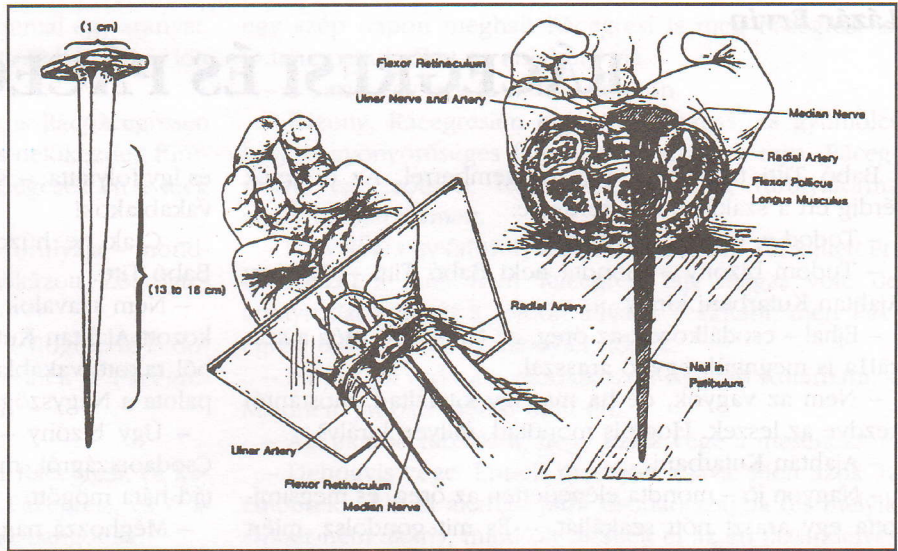
A kereszt súlya kb. 136 kg volt. A vízszintes szár (patibulum) 34-57 kg, 1,5-1,8 m, a függőleges 1,5-1,8 m volt. Az elítéltet az ítélet helyétől a kivégzés helyéig a vízszintes szár vitelére kötelezték. Jézus állapota azonban ekkor már olyan rossz volt, hogy nem tudta a patibulumot sokáig vinni, erre Cyrenei Simont

kényszerítették. A keresztre feszítés előtt az elítéltnak fájdalomcsillapítóul borból és epéből álló italt adtak, de Jézus ezt visszautasította. Az elítéltet a földre dobták, majd a patibulumra szögezték karjait. A szögek hossza 13-18 cm, legnagyobb átmérője 1 cm volt. A csuklókon keresztül verték át, mely a csonthártya és többszörös idegsérülések miatt a karokba sugárzó, heves, égető fájdalmakat okozott. Az idegsérülés eredményezte a kéz markoló állását. A vízszintes szárra rögzített áldozatot a függőleges szárra emelték. A haldoklás meghosszabbítása végett, a légzést megkönnyítették, a lábfejeket alulról fixálták: egymásra helyezve, a II. és III. lábközépcsontok között a fára szögezték, miközben a térdben megroggyant lábak oldalra csavarodtak. A szögezés többszörös idegsérüléseket és a lábboltozat mély roncsolását okozta.

A KERESZTRE FESZÍTÉS ÉLETTANI HATÁSA

A keresztre szögezett áldozat testének súlya a mellkast belégzési helyzetben tartotta. A belégzés csak felületes lehetett. A kilégzéshez – a széndioxid eltávolításához – az ál-

Légzés a keresztfeszítés alatt. Meglepő, de a baloldali ábra mutatja a be, míg a jobboldali a kilégzést. Belégzéskor a légzőizmok passzívan nyújtottak, a mellkas ki van tágulva. A kilégzéshez a kar-és vállizmok segítségével feljebb kell húzódnodni, mikor is a test súlyának nagyobbik része a szögezett lábakra esik. A kilégzés inkább aktív, mint passzív folyamat. Ha a lábszárakat eltöri, a kilégzésben csak a váll-és karizmok tudnak segíteni, ez pedig hamarosan kimerüléshez és fulladáshoz vezet.

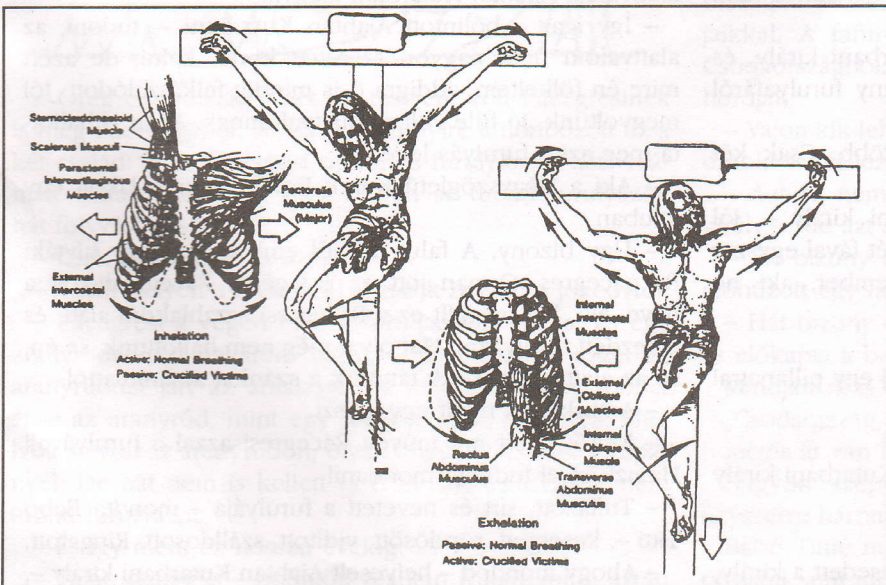
Ez az orvosi tanulmányrajz bemutatja a csukló keresztfához szögezését. Ilyen formájú lehetett a 13-18 cm-es vasszög. A középső ábra a szög elhelyezkedését mutatja a csuklóban, a kézfej csontjai és az orsócsont között. Jobbra a csukló keresztmetszetén a szög útját kísérhetjük nyomon, mely valószínűleg átmetszette a középső ideget és átszúrta a hüvelykujj hosszú izmát, anélkül, hogy kárt tett volna az artériákban, vagy eltörte volna a csontokat.

dozatnak fel kellett emelkednie, mely a térdiek kiegyenesítésével, a lógó karok könyökben történő behajlításával és a csuklók szög körüli elforgatásával történt. Így minden egyes légzés fokozta a szögezés okozta fájdalmakat, melyhez hozzáadódott a korbácsolt hát dörzsölődése a keresztfához, további vérvesztést okozva.

JÉZUS HALÁLÁNAK KÓRTANI OKAI

A halált több tényező együttes hatása idézte elő. A vérvesztés, a tűrhetetlen fájdalom és a kimerülés sokkot, a nehezített légzés fuldoklást és légzési elégtelenséget okozott. Az a tény, hogy Jézus közvetlenül halála előtt felkiáltott, azt valószínűsíti, hogy a sokk és a légzési elégtelenség által károsított szív hirtelen támadt végzetes ritmuszavar következtében állt meg. Jézus szenvedése a keresztfán 3-6 órán át tartott. A halál beállta péntek délután 3 órára tehető. A halál siettetésére el szokták törni az áldozat lábszárakat (crurifragium), mely lehetlenné tette a test megtámasztását és így a légzést: ez percekben belül végzetes volt. Jézus esetében erre már nem kerülhetett sor az időközben beállt halál miatt. Ehelyett a halál beálltának bizonyossá tételére az egyik katona lándzsájával – jobboldali mellkasi behatolásból – a szívet átdöfte. A szúrt sebből folyó víz a mellhártyából és a szívburokból, a vér a jobb pitvarból és a jobb kamrából származhatott. A modern orvostudomány eredményei alapján is biztosan állítható, hogy Jézus a keresztfán meghalt.

*Fordította és összeállította:
Dr. Hencz Péter főorvos*

Lázár Ervin

RÁCEGRESI ÉS PÁCEGRESI

Babó Titti találkozott egy öregemberrel. Az öregnek térdig ért a szakálla. Azt kérdezte:

– Tudod-e, öcsém, ki vagyok?

– Tudom bizony – mondta neki Babó Titti –, te vagy Ajahtan Kutarbani király.

– Ejha! – csodálkozott az öreg, az ámulattól még a szakálla is megnyúlt egy jó arasszal.

– Nem az vagyok, de ha már így kitaláltad, mostantól kezdve az leszek. Hogy is mondtad, milyen király?

– Ajahtan Kutarbani.

– Nagyon jó – mondta elégedetten az öreg, és megsímította egy araszt nőtt szakállát. – És mit gondolsz, miért szólítottalak meg?

– Mert mesélni akarsz.

– Ejha! – ámuldozott megint, s most a változatosság kedvéért rövidült egy araszt a szakálla. – Igaz, hogy azt akartam csak megkérdezni, hogy hány az óra, de ha úgy találsz, akkor valóban mesélni akarok. És azt tudod-e, miről akarok mesélni?

– Hogyne tudnám, a furulyafákról.

Az öregember megint ejházott, a szakálla nyúlt egy araszt.

– Igaz, hogy a Nagyhajú Kopasz Tillaláromról akartam mesélni, de most már furulyafákról akarok. Milyen az a furulyafa?

– Olyan, amin furulyák teremnek.

(Ejha! Szakáll. Arasz.)

– Van egyáltalán olyan fa?

– Hogyne volna.

– Ki tud róla?

– Hát elsősorban te.

– Ejha! – Most már annyira csodálkozott az öregember, azazhogy Ajahtan Kutarbani király, hogy egyszerre nyúlt is meg rövidült is a szakálla egy araszt. Vagyis éppen akkora maradt, amekkora azelőtt volt. – És ezenkívül milyen bizonyítékaid vannak a furulyafák létezésére?

– Az, hogy mesélni fogsz róluk. Ami nincs, arról nem lehet mesélni.

– Az már igaz – mondta Ajahtan Kutarbani király, és ezúttal a szakálla békén maradt. – És hány furulyafáról kell mesélnem?

– Kettőről. Jól tudod, hogy nincs is több. Csak két furulyafa van a világon.

– Tényleg – mondta Ajahtan Kutarbani király –, jól tudom. És azt is jól tudom, hogy ezzel a két fával egyszer minden embernek dolga akad. Nincs ember, aki ne kerülne a furulyafák elé.

– De nincs ám!

– Most már mondanám is a mesét ... várj egy pillanatra! ...Hol is áll az a két furulyafa?

– Hát hol állna! A palotád udvarán.

– Az ám – csapott a homlokára Ajahtan Kutarbani király –, a nádfödeles palotám udvarán!

– Nem nádfödeles! Faszindelyes.

– De még mennyire faszindelyes! – lelkesedett a király,

és így folytatta: – Kőből rakott, fából rakott, csillognak rajt vakablakok!

– Csak ne húzd az időt szavalással! – figyelmeztette Babó Titti.

– Nem szavalok, csak egy versikét mondtam – szabadkozott Ajahtan Kutarbani. – Szóval ez a kőből rakott, fából rakott, vakablakos, faszindelyes, hetyke tornyú, szép palota a Négyszögletű Kerek Erdő szélén állt.

– Úgy bizony – bólintott Babó Titti –, nem beszélve Csodaországról, mert Csodaország ott kezdődött a palotád háta mögött.

– Méghozzá nagyon közel – emelte fel az ujját Ajahtan Kutarbani király –, mert esténként elhallatszott hozzánk, ahogy Csodaország óre, a Hétfejű Tündér énekelt.

– Hét szólamban.

– Bizony, mind a hét szájával más szólamot énekelt.

– Eladdig, amíg el nem vesztette hat fejét.

– Hát elvesztette? Akkor a vége felé azért énekelt csak egy szólamban.

– Azért bizony.

– Nem gondolod, hogy áttévedtünk egy másik mesébe? – töprengett a király.

– De, de – bólogatott Babó Titti –, majdnem áttévedtünk. Ott hagytad abba, hogy kőből rakott, fából rakott, vakablakos, hetyke tor...

– Nyú, szép palota – folytatta a király. – Igen, ott laktam akkoriban, a szakállam még hollófekete volt ...és igen jó király voltam, a legjobb király.

– A legeslegjobb – lelkesedett Babó Titti.

– Alattalóimmal – folytatta volna Ajahtan Kutarbani, de Titti közbevágott:

– Alattalóiddal? Csak egy alattalód volt.

– Akkor alattalómmal mindig jól bántam, ha például éhes volt, megparancsoltam neki, hogy egyék ...Ki is volt az alattalóm?

– Hát te magad! Ajahtan Kutarbani király egyetlen alattalója Ajahtan Kutarbani alattaló.

– Így igaz – bólintott Ajahtan Kutarbani –, tudom, az alattalóm nem nagyon szeretett korán kelni, de azért mire én fölkeltem, addigra ő is mindig felkászálódott. Jól megvoltunk. Jó füle volt az alattalómnak. Azért is hallotta meg azt a furulyás legényt.

– Aki a Négyszögletű Kerek Erdő közepén lakott egy faluban.

– Úgy bizony. A falut, ha jól emlékszem, úgy hívták: Rácpáces. Onnan jött ez a legény. Rácesresi volt a neve. No, hát megállt ez a Rácesresi az ablakom alatt, és elkezdett furulyázni. Hát olyat még nem hallottunk, se én, se az alattalóm! Csak tátottuk a szánkat az ámulattól.

– A szakállad nyúlt egy araszt.

– Kettőt. Mert mit művelt Rácesresi azzal a furulyával! Ha azt én el tudnám mondani!

– Trillázott, sírt és nevetett a furulyája – mondta Babó Titti –, kesergett, röpdösött, vidított, szálldosott. Ringatott.

– Ahogy mondod – helyeselt Ajahtan Kutarbani király –,

a végén le is dobattam neki az alattvalómmal egy aranyat.

– Alighogy elment Rácegresi – folytatta Babó Titti –, jött ám egy másik furulyás.

– Jött – vette át a szót a király. – Ez is Rácpácegresen lakott. Úgy hívták, hogy Pácegresi. Ez is nekikezdett furulyázni. Na de még olyat! Olyan szörnyűségeset! Én is meg az alattvalóm is befogtuk a fülünket.

– Mert recsegett, nyítt és nyekegett a furulyája – mondta Babó Titti –, csúszott-mászott, kornyikázott. Zötyöggett.

– Ahogy mondod – helyeselt a király. – Rögtön le is dobattam egy aranyat az alattvalómmal ennek a Pácegresinek, csak hagyja abba a vernyákolást.

– S aztán ez így volt mindennap?

– Így – bölintott a király. – Előbb jött Rácegresi, és kapott egy aranyat a játékáért, aztán jött Pácegresi, és ő is kapott egy aranyat, csak ne játsszon egy hangot se.

– Mind a kettő ebből az egy aranyból tartotta el a családját Rácpácegresen.

– Öreg édesanyja és hét kis testvére volt Rácegresinek is meg Pácegresinek is. Na de mennyire különbözött ez a két család! Mert Rácegresi otthon is furulyázott, hát vidámak voltak; Pácegresi meg otthon se tudott furulyázni, hát folyvást veszekedtek.

– Csak úgy rengett a ház.

– Egyik helyen a méregtől, a másik helyen a jókedvtől.

– Pácegresi a végén még a furulyáját is eladta, és egy aranyrudat vett az árán. Furulya helyett aztán ezzel az aranyrúddal járt az ablakom alá, mintha bizony többet érne az aranyrúd, mint egy szépen szóló fafurulya. Még lyuk se volt az aranyrúdon, olyan tömör volt, mint a kapanyél. De hát nem is kellett rá lyuk, mert Pácegresi nem tudott furulyázni.

– És így ment ez hosszú évekig.

– Talán százig is – bölintott Ajahtan Kutarbani –, aztán

egy szép napon meghalt Rácegresi is meg Pácegresi is. Oda temettük őket az ablakom alá.

– S aztán egy-egy fa nőtt a sírjukon.

– Bizony. Rácegresiék egy sudár magas, és gyümölcs helyett gyönyörűséges fafurulyák termettek rajta. Pácegresiék egy zömök, terebélyes, az meg furulyaforma aranyrudakat termett.

– Ha valaki egy fafurulyát akart leszakítani, fel kellett érte mászni a fára, mert Rácegresi fája magas volt, de aranyrudat lehetett a földön állva is szakítani, mert Pácegresi fájának ágai alacsonyan nőttek.

– Milyen jól tudod! – csodálkozott Ajahtan Kutarbani. – Majdnem jobban tudod, mint én.

– Azt akarod mondani, hogy ezzel vége a mesének?

– Dehogyan vége! Éppen most jön a java. Mert azok az emberek, akik el akartak jutni Csodaországba (és melyik ember nem akar?), mind ott mentek el az én fazsindelyes palotám előtt. Persze hogy megálltak a két furulyafánál. Ámuldoztak-bámuldoztak. Aztán szakítottak maguknak valamelyikről. Vagy a Rácegresiéről, vagy a Pácegresiéről.

– És indultak tovább, Csodaország felé.

– Igen ám, de a bejáratnál elébük állt a Hétfejű Tündér.

– És mosolygott.

– Mind a hét fejével.

– Amíg megvolt mind a hét.

– Aztán csak eggyel.

– De eggyel is nagyon szépen tudott mosolyogni.

– Kiszivárványosodott tőle az ég.

– A nap belesápadt.

– És akkor mi történt?

– Azt mondta az utasnak a Hétfejű Tündér: „Bejöhetsz, hogyne jöhethnél, csak előtte furulyázz egyet nekem.” Aki a Rácegresi fájáról szakított, annak megszólalt a furulyája.

A Hétfejű tündér rögtön be is engedte Csodaországba. De aki aranyrudat szakított, az aztán fújhatta. Meg se nyikkant.

– Vagyis azt se mondta, nyikk!

– Se azt, hogy tüű, se azt, hogy tíí!

– A tuúról nem is beszélve!

– És ezekkel mi történt?

– Ezeket nem engedte be a Hétfejű Tündér Csodaországba. Mehettek vissza dolguk végezetlen az aranyrúdjakkal. A fafurulyások meg mind kaptak egy darabot Csodaországból. A szívükbe rejtették, mindig magukkal hordják.

– Vajon kik lehetnek többen, fafurulyások vagy aranyrudasok? – kérdezte Babó Titti.

– Azt én nem tudhatom – válaszolt Ajahtan Kutarbani király –, de azt sejtem, hogy te melyik fáról szakítottál.

– Én bizony a Rácegresiéről – mondta Babó Titti, és előhúzott egy fafurulyát.

– Hát bizony én is – nevetett Ajahtan Kutarbani király, és előkapta a belső zsebéből a furulyát.

Mindjárt rá is zendítettek. Azt fújták:

„Csodaország, jaj de messze,
mégis itt van a szívünkbe’.”

Nagyon szépen szólt. Az öregembernek örömeben egyszerre három araszt nőtt a szakállá.

Babó Tittié meg hármat rövidült. Ha ugyan rövidülhet olyasmi, ami nincs.

Humor

– A férjem két napja nem jött haza. Meg tudják keresni?

– Hogyne, asszonyom, csak adjon róla leírást. Hogyan volt öltözve, amikor eltűnt?

– Ahogyan máskor is: barna nadrág, barna ing és egy piros pettyes kötény.

– Már egy hete eltűnt a felesége, és csak most jelenti be?

– Azt mondta, leszalad a kávéházba, és felhívja egy barátját. Az első napokban még nem aggódtam...

– Mondja, Kovács úr, valóban olyan vizes a lakása? – kérdi a hivatalnok.

– Hogy vizes-e? Ma reggel például halat találtam az egérfogóban.

A kisegér először lát denevért. Ámulattal mutatja a mamájának.

„Nézd, anyu, egy angyal!”

– Drágám, tudsz főzni? – kérdezi az újdonsült férj.

– Igen, a mama tegnap megtanított.

Két barátnő beszélget:

– Mondd, betartod a diétát, amit az orvosod előírt?

– Eszem ágában sincs. Csak nem balok éhen azért, hogy egy-két évvel tovább éljek!

Zuhog az eső, amikor egy férfi toppan be a pékségbe:

– Kérek egy zsemlét Erzsinek, egyet meg nekem.

– Erzsi nyilván a felesége.

– Természetesen. Gondolja, hogy anyám elküldött volna ilyen időben vásárolni?

– Apu, te miért pont anyut vetted feleségül?

– Na látod, már a gyerek is csodálkozik rajta!

– Kislányom, bemutatom neked az új anyukádat!

– Szervusz, anyuka, nyugodtan tegezzél, én vagyok az idősebb...

A nevetés és az Isten

Az emberiség történetén végigvonul az a gondolat, hogy a nevetés híd Isten és ember között. Mi, keresztények ennek ellenére olyan nehézkesen bánunk Isten nevetésével. Hogy Jézus sírt, azt senki sem vitatja, hisz erről több helyen szól az evangélium. Azt viszont, hogy Jézus nevetését mind az Írás, mind a hagyomány „elhallgatja”, nyugodtan beleegyezésnek is vehetjük. Bizonyosak lehetünk abban, hogy Jézus szívesen nevetett, és nevetése tele volt örömmel. Ez felel meg egész emberségének. Voltak ugyan az évszázadok során jámbor és tanult lelkek – nem is kevesen –, akik ennek ellenkezőjét állították, de elgondolásuk biztos igazolására éppoly kevés fogható érvük van, mint nekünk. De a mi érveink könnyen levezethetők és igazolhatók a szeretet és a szív következetességéből. A szív érvei Istenről is többet nyomnak a latban, mint az elvont bizonyítások.

Amikor fiatalok nevető arccal ábrázolták Krisztust, ország-világ megbotráncozott ezen. Vajon miért? Azért, mert a nevetés mostohagyerek a mi templomainkban. Pedig ez a nevetésellenesség nagyon veszedelmes dolog.

„Ott, ahol a legtöbb öröm van, ott van a legtöbb igazság is” – írja Claudel. Ezt a tételt meg is fordíthatjuk: ahol a legtöbb igazság van, ott van a legtöbb öröm is. Éppen ezért kellene otthon lennie a templomainkban az öröme és a nevetésnek. A nagypéntek fekete leplét borítottuk az egyházra, a vallásra, az örömet száműztük a szent helyek sarkaiba, a nevetést viszont egyszerűen az ajtón kívül hagytuk. Így viszont hogyan uralkodjék rajtunk a húsvéti öröm?

A nevetés Isten szeretetének záloga.

Hans Wallhof

Kedves Hittanosok!

Folytatjuk az előző számban elkezdett bibliai vetélkedőt.

Várjuk a jó megoldásokat! Beküldési határidő: 2001. május 15.

2. FORDULÓ

1. Mi a szentmise?
2. Melyik a szentmise két fő része? *az igé liturgia és az áldozat - 1-1-*
3. Állítsd sorrendbe!

- 3 Könyörgés
- 2 Bánatima (Gyómom...)
- 1 Keresztvetés
- 5 Evangélium
- 4 Szentlecke
- 6 Szentbeszéd
- 7 Hitvallás
- 8 Egyetemes könyörgés

4. Mi történik az áldozat liturgiájában? *kegyelműs átadás és áldozás*

5. Hogyan veszünk részt a szentmisén?

6. Melyek az egyházi év fő időszakai?

7. Nevezd meg a szentmiséhez szükséges tárgyakat (min. 5)!

8. Milyen időszak előzi meg a karácsonyt, és mit teszünk ilyenkor?

9. Mit ünneplünk február 2-án?

10. Milyen ünnepeken használjuk a következő színeket:

Fehér

Piros

Lila

Zöld

Arany

11. Melyek a parancsolt Mária-ünnepek?

MiLa

Murillo

Az érzelmességre hajló szélesebb közönségnek mindenkor nagyra becsült festője volt Bartolomé Estebán Murillo. A XIX. század első felében Murillo volt a legnépszerűbb spanyol festő Angliában. De műveiért olyan korszakokban is versengés folyt, amikor kizárólag az olasz és a németalföldi festészet gyűjtése volt divatban; képeit Katalin cárnő, Sándor cár, német választófejedelmek és angol főurak vásárolták, műalkotásai az osztrák kancellár és Eszterházy Miklós herceg bécsi képtárában függtek. Szülővárosa, Sevilla és a környék kolostorai, templomai és műgyűjtői rejtették a festményeit a külvilág érdeklődése előtt.

Ki is voltaképpen ez a mester? Sevillában született 1617-ben egy sokgyermekes borbély házában. A szülők házasságának harmincadik évében, a család tizennegyedik gyermekeként látta meg a napvilágot, és minden esélye megvolt arra, hogy ő is egyike legyen azoknak a sevillai koldusgyermeknek, akik a piacon és a rakpartok környékén csavarognak, megelégszenek egy szelet dinynyével vagy egy fürt szőlővel, kosárhordásért kapott fillérekkel, és boldogok, ha a tűző andalúz nap előtt egy fa árnyékába húzódhatnak. E gyermekekről Cervantes beszélt a legékezzőlöbben, és Murillo festette meg a legplasztikusabban, megőrizve talpukon az út porát, arcukon a perc örömének és létük bizonytalanságának jeleit.

A kiskorú Murillo néhány hónap leforgása alatt elveszítette mindkét szülőjét, és egy seborvos rokona gyámsága alá került. Ebben a helyzetben a legszerencsésebb fordulatnak számított, hogy hajlamainak megfelelően, gyermekfejjel egy festőműhelybe került. Legendás szegénységben kezdődött fiatalkora, ezért feltételezhető, hogy ő is évekig vásári képeket készített az Indiában létesült szerzetesrendek, templomok és kolostorok számára. Egy legenda szerint nagy vásznat vásárolt, apró darabokra vágta, Máriákat festett rájuk, és ezeknek a képeknek az árából

Murillo: A gyermek Jézus inni ad a kis Keresztelő Szent Jánosnak. Részlet

készült előbb Itáliába, majd csak a fővárosba. De csak jóval később jutott el Madridba, Itáliában pedig sosem járt, Sevillában élte le egész életét.

Egyik képének, A gyermek Jézus inni ad a kis Keresztelő Szent Jánosnak rendkívüli népszerűsége nyil-

Murillo: Szeplőtelen fogantatás

ván az édeskés-szentimentális téma igen kvalitásos festői megoldásának köszönhető. Spanyol címe Los niños de la concha (A kagylós gyermekek) az életképszerű felfogásra utal. A témát a spanyol festők csak a XVII. század második felében kezdték ábrázolni. Murillo számára Guido Reni egy metszetekben elterjedt rajza

szolgált mintául, de ez sem Reni saját ötletén, hanem egy Carracci-kompozíción alapul. Pacheco az Arte de la Pinturában 1639 táján azt írja, hogy Keresztelő Jánost csak felnőttként illik ábrázolni, mintegy 29 esztendőseknek, ahogyan az evangélium említi. A kis Jézussal játszadozva, gyermekként bemutatni „együgyű és tudatlan” dolog. Attól pedig különösen óvja a festőket, hogy étkezés, evés, ivás közben ábrázolják a szentet, mivel János az önmegtartóztatás különleges példája volt, alig vett magához táplálékot, szabadosság tehát a hívőknek ilyen formában bemutatni. Pacheco az inkvizíció festőcenzora volt, mindenkinél illetékesebb a XVII. századi spanyol festészetre vonatkozó egyházi rendelkezések tekintetében. De az olasz művészet hatása alól a század közepének népszerű mesterei aligha vonhatták ki magukat, különösen olyan esetben nem, ha az ábrázolások a közízléssel is találkozottak.

A sevillai Alcázar mögött meghúzódó szűk utcácskák közül az egyik Don Justino de Neve kanonok nevét viseli. Itt áll a Hospital de los Venerables, az az épület, amelyet ő alapított az elaggott papok részére. Az alapító kanonok nemcsak emeltette az épületet, hanem annak művészi díszéről is gondoskodott. Az itteni templom részére festette Murillo egyik világhírűvé vált alkotását, az ún. Soult-féle Szeplőtelen fogantatást is. Murillo új típust alkotott az angyalsereg között az égi mezőkön lebegő, lábát holdsarlón nyugtató gyermeklány Madonnával. Ifjúi ártatlanság, eszményített szépség, amelynek azért az andalúziai leányok bimbózó szépsége a mintaképe, jellemzi ezeket az ábrázolásokat. E sok viszontagságot megért festmény már az érett műrecek típusát képviseli.

Nem az udvar, hanem a kolostorok festője volt. S bár bőven festett nagyrétű valóságképeket, amelyeken dinnyét, szőlőt majszoló utcai gyermekek porosan, piszkosan, de bájosan kerülnek elénk: szíve mégis inkább a csodák, a víziók festése felé vonzotta.

RM, Nagyszőlős